

Νίκη του φεμινιστικού κινήματος στην Κολομβία

της Μαριλένας Ευσταθιάδη

Η 21^η Φεβρουαρίου καθιερώνεται ως μια ιστορική μέρα για τους αγώνες των γυναικών στην Κολομβία και παγκοσμίως. Πριν από ενάμιση χρόνο, το κίνημα *Causa Justa por el aborto* πήρε την πρωτοβουλία να αιτηθεί ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Κολομβίας την αποποινικοποίηση των αμβλώσεων. Σε όλη την ιστορία της χώρας η διακοπή της κύησης θεωρείτο έγκλημα. Μέχρι το 2006 τιμωρούνταν με ποινή φυλάκισης. Το Μάιο του 2006 έγινε το πρώτο νομοθετικό βήμα προς την αποποινικοποίηση της πράξης, επιτρέποντας την έκτρωση σε τρεις περιπτώσεις: 1. Όταν η εγκυμοσύνη είναι αποτέλεσμα καταγγελλμένης σεξουαλικής κακοποίησης, 2. Όταν θέτει σε κίνδυνο την υγεία της μητέρας, 3. Όταν το έμβρυο έχει κάποια δυσμορφία ασύμβατη με τη ζωή. Ωστόσο, ήταν πολλές οι περιπτώσεις στις οποίες ο νόμος αυτός δεν εφαρμοζόταν. Πολλοί γιατροί αρνούνταν να προχωρήσουν στην επέμβαση προτάσσοντας «συνειδησιακά κωλύματα». Παρόλο που στα επόμενα χρόνια φάνηκε να παίρνονται κάποιες νομοθετικές πρωτοβουλίες επί του ζητήματος, στην πράξη υπήρχαν τόσα κενά στο νόμο, τα οποία χρησιμοποιούνταν ως δικαιολογία για τη στέρηση αυτού του δικαιώματος, ακόμα και στις γυναίκες που πληρούσαν κάποια εκ των τριών προϋποθέσεων.

Με το αίτημα της *Causa Justa* άνοιξε μια διαδικασία το Συνταγματικό Δικαστήριο (*Corte Constitucional de Bogotá*) που κράτησε περισσότερες από 500 μέρες. Την 21^η Φεβρουαρίου αποφασίστηκε, με 5 ψήφους υπέρ και 4 κατά, η αποποινικοποίηση της έκτρωσης μέχρι τους 6 μήνες κύησης. Η Κυβέρνηση του Ιβάν Ντούκε τέθηκε εξαρχής κατά της αποποινικοποίησης και ζήτησε, μέσω του Υπουργείου Υγείας, να μείνουν τα πράγματα ως έχουν. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης αναφέρθηκε στο «δικαίωμα ζωής του αγέννητου». Από τότε που ξεκίνησε η διαδικασία, δε σταμάτησαν

να καλούνται συγκεντρώσεις έξω από το δικαστήριο. Πράσινα μαντήλια, συνθήματα και μουσικές κατέκλυζαν το δρόμο. Οι φωνές των γυναικών και όλων των φεμινιστών ενώθηκαν μέχρι που δικαιώθηκαν, καταφέροντας μια από τις ευνοϊκότερες ρυθμίσεις επί του ζητήματος σε όλη την Ήπειρο. Από εδώ και μπρος, η μητρότητα γίνεται επιλογή στην Κολομβία και χιλιάδες ζωές προστατεύονται από τον κίνδυνο των παράνομων αμβλώσεων.

Pablo Hasel: Στη φυλακή για το πολιτικοποιημένο ραπ

της Μαριλένας Ευσταθιάδου

Στις 28 Ιανουαρίου το Εθνικό Ανώτατο Δικαστικό Ίδρυμα της Ισπανίας (Audiencia Nacional), εξέδωσε απόφαση βάσει της οποίας ο Pau Rivadulla, γνωστός ως Pablo Hasel, πρέπει να παραδοθεί στις αρχές μέχρι τις 12 Φεβρουαρίου για να φυλακιστεί. Ο Pablo Hasel είναι ράπερ με ενεργό πολιτική δράση. Δεν είναι η πρώτη φορά που οδηγείται στο δικαστήριο. Το 2015 καταδικάστηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο σε 2 χρόνια φυλάκιση με την κατηγορία ότι εγκωμιάζει την τρομοκρατία. Το Σεπτέμβρη του 2018 καταδικάστηκε σε 9 μήνες και μια ημέρα, ενώ του επιβλήθηκε πρόστιμο της τάξεως των 30.000 ευρώ. Η καταδίκη του αφορά πάλι στον “εγκωμιασμό” της τρομοκρατίας, καθώς και σε εξύβριση και συκοφαντία της Μοναρχίας και των δυνάμεων ασφαλείας του Κράτους. Η έφεση που κατέθεσε ο Pablo Hasel απορρίφθηκε και στις επόμενες μέρες θα οδηγηθεί στη φυλακή.

Χιλιάδες διαδηλωτές κατεβαίνουν στο δρόμο ως ένδειξη διαμαρτυρίας για την καταδικαστική απόφαση με συνθήματα όπως: “Εσείς, φασίστες, είστε οι τρομοκράτες”, “Ο Pablo Hasel θα φυλακιστεί επειδή καταγγέλλει αδικίες κι επειδή είναι

κομμουνιστής”, “Ο Pablo Hasel εξέφρασε αυτό που η πλειοψηφία σκέφτεται. Αν φυλακίσουν αυτόν, θα το κάνουν και σε εμάς”. Τις επόμενες μέρες έχουν προγραμματιστεί συγκεντρώσεις σε διάφορες πόλεις της Ισπανίας. Ο Pablo Hasel θα είναι ο πρώτος ράπερ στην Ευρώπη που θα φυλακιστεί για την εναντίωσή του στο καθεστώς της χώρας του. Ωστόσο, δεν είναι ο πρώτος που καταδικάζεται στην Ισπανία. Το 2018 υπήρξε παρόμοια καταδίκη εις βάρος του ράπερ Valtònyc, ο οποίος αυτοεξορίστηκε για να μη φυλακιστεί.

Η Ισπανία δεν είναι η πρώτη χώρα που προσπαθεί να φιμώσει πολιτικοποιημένους καλλιτέχνες της rap σκηνής. Το ‘11 στο Μαρόκο, ο δημοφιλής rapper και οραγνωμένος οπαδός της Raja Casablanca, El Haqed, φυλακίστηκε επίσης για προσβολή της Μοναρχίας. Χρέος μας είναι η ανάδειξη αυτής της κατάφωρης παραβίασης της ελεύθερης έκφρασης και της διακίνησης επαναστατικών ιδεών.

Ακολουθεί η δήλωσή του ίδιου μετά την ανακοίνωση της απόφασης:

28 Ιανουαρίου 2021

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΗ ΦΥΛΑΚΙΣΗ ΜΟΥ

Σε 10 μέρες θα έρθει να με απαγάγει μετά βίας το οπλισμένο χέρι του Κράτους για να με φυλακίσει, διότι δε θα παρουσιαστώ οικειοθελώς στη φυλακή. Δεν ξέρω ούτε σε ποια φυλακή θα με πάνε, ούτε για πόσο καιρό. Λαμβάνοντας υπόψην όλες τις υποθέσεις που συσσωρεύονται επειδή αγωνίζομαι, άλλες με εκκρεμείς εφέσεις και άλλες που εκκρεμούν πρωτόδικα, μπορώ να περάσω μέχρι 20 χρόνια περίπου στη φυλακή. Αυτή η συνεχής δίωξη που αντιμετωπίζω εδώ και πολλά χρόνια, η οποία υλοποιείται πέρα από τις καταδίκες φυλάκισης, δεν οφείλεται μόνο στα επαναστατικά μου τραγούδια, αλλά και στην ενεργή πολιτική μου δράση, πέρα από τα τραγούδια και τη συγγραφή. Η ίδια η Εισαγγελέας αναγνώρισε επί λέξει: “είναι επικίνδυνος επειδή είναι τόσο δημοφιλής κι επειδή προτρέπει στην κοινωνική κινητοποίηση”. Η υλοποίηση του αγώνα για τον οποίο μιλάω στα

τραγούδια μου είναι αυτό που με έβαλε συγκεκριμένα στο στόχαστρο, πέραν του ότι στηρίζω οργανώσεις που έχουν πολεμήσει το Κράτος, είμαι αλληλέγγυος με τους πολιτικούς Του κρατούμενους και δημιουργώ συνειδήσεις καταγγέλλοντας τις αδικίες, υποδεικνύοντας φωναχτά και καθαρά τους ενόχους.

Είναι πολύ σημαντικό να ξεκαθαριστεί ότι δεν είναι μια επίθεση μόνο εναντίον μου, αλλά εναντίον της ελευθερίας της έκφρασης - και γι' αυτό εναντίον της τεράστιας πλειοψηφίας- την οποία δεν μας εγγυάται κανείς, όπως και τόσες άλλες δημοκρατικές ελευθερίες. Όταν καταστέλλουν κάποιον, το κάνουν για να φοβίσουν τους υπόλοιπους. Με αυτή την τρομοκρατία θέλουν να εμποδίσουν την καταγγελία των εγκλημάτων τους και των πολιτικών εκμετάλλευσης και μιζέριας. Δεν μπορούμε να το επιτρέψουμε. Ξέρουν ότι δε θα υποκύψω αν φυλακιστώ και γι' αυτό το κάνουν· κυρίως για να υποκύψουν οι υπόλοιποι. Λόγω του ότι δεν εξωτερικεύτηκε πως πρόκειται για μια επίθεση εναντίον οποιουδήποτε αντιφασίστα, δεν υπήρξε αρκετή αλληλεγγύη για να αποφευχθεί η φυλάκισή μου, όπως και τόσες άλλες. Το καθεστώς δυναμώνει μπροστά στην έλλειψη αντίστασης και κάθε μέρα μας αφαιρούν δικαιώματα και ελευθερίες, χωρίς να διστάζουν την ώρα που μας ακουμπάνε. Πρέπει να οργανώσουμε την άμυνά μας απέναντι στις συστηματικές επιθέσεις τους. Πολλοί μου γράφετε ρωτώντας τι μπορείτε να κάνετε. Πρέπει να διαδοθεί πολύ αυτό που κάνουν, για να το μάθει και να συνειδητοποιήσει όλος ο κόσμος, αλλά αυτό που κυρίως επείγει είναι η οργάνωση, όχι μόνο για να φέρει αλληλεγγύη στα γεγονότα που συμβαίνουν στο δρόμο και για να την οργανώσουν καλά, αλλά και για να υπερασπιστούμε όλα τα δικαιώματα που ποδοπατούν χωρίς να τιμωρούνται.

Είναι επίσης αναγκαίο να υποδείξουμε την -τόσο άστοχα αποκαλούμενη- “προοδευτική” Κυβέρνηση για το γεγονός ότι επιτρέπει αυτό που γίνεται και τόσα άλλα, ενώ προστατεύει τη Μοναρχία και της αυξάνει τον προϋπολογισμό, δεν αγγίζει τον “Νόμο Φίμωτρο”[1] και άλλους καταπιεστικούς νόμους, πρόσθεσε μάλιστα και το “Διαδικτυακό Νόμο Φίμωτρο”, εξακολουθεί να έχει

φυλακές γεμάτες με αγωνιστές κρατούμενους σε χείριστες συνθήκες, εκτός των άλλων πολιτικών ενάντια στην εργατική τάξη. Είναι αδιαμφισβήτητο ότι αν μας φυλάκιζαν με το *Partido Popular* και το *VOX* στην κυβέρνηση, θα γινόταν μεγαλύτερο σκάνδαλο, αλλά αυτοί οι υποκριτές που αυτοαποκαλούνται αριστεροί δεν αντιτάχθηκαν ούτε σε αυτό.

Δε θα ζητήσω συγγνώμη για να μειώσω την ποινή ή να αποφύγω τη φυλακή: είναι τιμή μου να υπηρετώ ένα δίκαιο αγώνα και δε θα τον εγκαταλείψω ποτέ. Αν με ελευθερώσουν πριν ολοκληρωθεί η ποινή θα είναι επίτευγμα της πίεσης των αλληλέγγυων. Η φυλακή είναι άλλο ένα χαράκωμα μέσα από το οποίο θα συνεχίσω να συνεισφέρω και να εξελίσσομαι. Όπως τόσοι άλλοι άνθρωποι, εγώ άρχισα να αγωνίζομαι εμπνευσμένος από το παράδειγμα αντίστασης και άλλου τύπου συνεισφορών των πολυάριθμων πολιτικών κρατούμενων. Ελπίζω αυτή η βαριά παραβίαση να φέρει περισσότερο κόσμο στον αγώνα ενάντια στο Καθεστώς, εχθρό της αξιοπρέπειάς μας· αν με φυλακίζουν για να με φιμώσουν, το μήνυμα να ακουστεί δυνατά και να βγουν ηττημένοι. Ως προς την εξορία, αποφάσισα να μείνω εδώ για να χρησιμεύσει αυτή η ευκαιρία ώστε να ξεμπροστιαστούν ακόμα περισσότερο. Αυτή η επίθεση στις ελευθερίες μας μπορεί να γυρίσει εναντίον τους: Ας πιάσουμε δουλειά.

[1] *Ley Mordaza*: έτσι ονομάζουν ανεπίσημα το Συνταγματικό νομοσχέδιο για την προστασία της ασφάλειας του πολίτη (*Ley Orgánica de la protección de la seguridad ciudadana*), το οποίο τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου του 2015. Ονομάζεται “Νόμος Φίμωτρο” διότι θέτει περιορισμούς σε βασικά δικαιώματα, όπως αυτό της συνάθροισης, της διαδήλωσης και της ελευθερίας της έκφρασης.

Ραούλ Ζιμπέκι: Ο κορωνοϊός βυθίζει την κυβέρνηση Μπολσονάρο

Η εξάπλωση του COVID-19 στην Βραζιλία προκάλεσε έντονους τριγμούς στην κυβέρνηση Μπολσονάρο. Ο Ραούλ Ζιμπέκι στο παρόν άρθρο που δημοσιεύτηκε κατά τις πρώτες ημέρες της Πανδημίας (24/3) σκιαγραφεί την πολιτική κατάσταση στην χώρα της Λατινικής Αμερικής. Έκτοτε σημειώθηκε ραγδαία εξάπλωση του ιού με πάνω από 60,000 κρούσματα και 4,000 νεκρούς την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές (28/4). Οι πολιτικές εξελίξεις είναι ίσως ακόμη πιο εντυπωσιακές με φήμες να κάνουν λόγο ακόμη και για εσωτερικό παραγκωνισμό του ακροδεξιού Προέδρου από την ηγεσία του στρατού.

Μετάφραση της Μαριλένας Ευσταθιάδη

Antipresidente [1] τον βάπτισε η δημοσιογράφος Ελιάν Μπρουμ. Ίσως είναι ο καλύτερος ορισμός για τον Ζαΐρ Μπολσονάρο που βδομάδα με τη βδομάδα δεν παύει να λέει σεξιστικές ατάκες, να τσακώνεται με κάθε είδους πολιτικούς παράγοντες, ακόμη και να ανοίγει ένα πρωτοφανές μέτωπο εναντίον της Κίνας, τον κύριο εμπορικό συνεργάτη του.

Ενώ όλες οι χώρες της Νότιας Αμερικής έχουν λάβει λίγο πολύ δραστικά μέτρα, η αδράνεια και οι αντιφάσεις στις οποίες πέφτει καθημερινά ο Μπολσονάρο – ο οποίος αναφέρθηκε στον κορωνοϊό ως «γριπούλα» – προκάλεσαν εκνευρισμό στις μεσαίες τάξεις που τον έφεραν στην Κυβέρνηση, και που την τελευταία εβδομάδα εκφράστηκαν μέσω ηχηρών *cacerolazos* επί επτά συνεχόμενες ημέρες.[2]

«Σε δέκα περιπτώσεις, ο Μπολσονάρο περιόρισε στο ελάχιστο την κρίση του κορωνοϊού», επισημαίνει τίτλος της εφημερίδας *O Globo* – αυτής με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία στη Βραζιλία – με εμφανώς εμπαικτικό τόνο προς τον πρόεδρο.

Αυτή η εφημερίδα υποστήριξε το πραξικόπημα του 1964, διατήρησε στενούς δεσμούς με όλες τις στρατιωτικές κυβερνήσεις και ήταν αντίθετη με την αριστερή κυβέρνηση του Λουίς Ινάσιο Λούλα Ντα Σίλβα. Γι' αυτό, οι κριτικές της προς τον σημερινό πρόεδρο μπορούν να θεωρηθούν δείκτης για το τι πιστεύει ο συντηρητικός τομέας της κοινωνίας.

Ο Μπολσονάρο μπήκε σε κόντρα με τον Κυβερνήτη του Σάο Πάολο, Ζοάο Ντόρια, της σοσιαλδημοκρατίας, τον οποίο αποκάλεσε «παράφρονα» και τον κατηγορήσε ότι «προκαλεί τρόμο» επειδή διέταξε καραντίνα στην πιο πυκνοκατοικημένη πολιτεία της χώρας, η οποία, μαζί με το Ρίο ντε Τζανέιρο συγκεντρώνει το 60% από τους 2000 που έχουν προσβληθεί στη χώρα.

Ο κυβερνήτης του Ρίο, τη δεύτερη πολυπληθέστερη πολιτεία στη Βραζιλία, ο συντηρητικός Γουίλσον Γουίτζελ, διαβεβαιώνει ότι δεν υπάρχει συνομιλία με την κυβέρνηση εν μέσω μιας τόσο βαθιάς κρίσης: *«Η έλλειψη διαλόγου και λογικής είναι απαράδεκτη. Ποτέ δεν πίστευα ότι θα το βιώσω αυτό σε μια δημοκρατία»*.

Σύμφωνα με τα *Ινστιτούτα Κοινής Γνώμης* (Κέντρα Κοινωνιολογικής Έρευνας), η δημοτικότητα του Μπολσονάρο καταρρέει, παρόλο που η επιδημία δεν έχει αρχίσει να αυξάνεται κατακόρυφα. Το Κέντρο Μαθηματικής Περιγραφής Λοιμωδών Νοσημάτων της Σχολής Τροπικής Ιατρικής του Λονδίνου (Centre for the Mathematical Modelling of Infectious Diseases, London School of Hygiene & Tropical Medicine), εκτιμά ότι η ανεπαρκής καταγραφή των προσβληθέντων στη Βραζιλία είναι τεράστια και ότι πρέπει να είναι έντεκα φορές περισσότεροι από τους 2.000 που εντοπίστηκαν μέχρι τη Δευτέρα 23 Μαρτίου.

Το χειρότερο είναι ότι το σύστημα υγείας δεν είναι σε θέση να φροντίσει τον πληθυσμό της Βραζιλίας ούτε και υπάρχουν διαθέσιμα τεστ για μια χώρα 210 εκατομμυρίων κατοίκων.

Μία από τις αποφάσεις του Μπολσονάρο, που αποδεικνύει τον αυτοσχεδιασμό και την έλλειψη λογικής, ήταν η πρόταση

αναστολής των συμβάσεων εργασίας και συνεπώς των μισθών των εργαζομένων για τέσσερις μήνες. Αναγκάστηκε να υποχωρήσει μπροστά στη μαζική και ισχυρή αντίθεση από όλα τα κοινωνικά στρώματα.

Ο πρόεδρος δεν είναι μόνος σε αυτόν τον παραλογισμό που αντιτίθεται στις αποφάσεις των κυριότερων κυβερνήσεων του κόσμου, οι οποίες επιδιώκουν να προστατεύσουν το εισόδημα του πληθυσμού. Ο ιδιοκτήτης της αλυσίδας καταστημάτων Havan, Λουσιάνο Χανγκ, φανατικός οπαδός του Μπολσονάρο, πρότεινε τη μείωση των μισθών, την αναστολή της ασφάλισης των ανέργων και την αναβολή των δημοτικών εκλογών του Οκτωβρίου.

Ένας άλλος οπαδός του, ο Τζούνιορ Ντούρски, ιδιοκτήτης της αλυσίδας εστιατορίων Μαντέρο, είπε στα μέσα δικτύωσης ότι ο εγκλεισμός θα έχει *«συνέπειες που θα είναι πολύ μεγαλύτερες από τους θανάτους των ανθρώπων λόγω κορωνοϊού»*. Ένα μέρος της επιχειρηματικής κοινότητας και της εξουσίας ανησυχεί περισσότερο για τα κέρδη παρά για τη ζωή του πληθυσμού.

Σύμφωνα με ειδικούς, η Βραζιλία ακολουθεί μια πορεία μολύνσεων παρόμοια με εκείνη ορισμένων ευρωπαϊκών χωρών, ενώ ο Ατίλα Ιαμαρίνο, βιολόγος και διδάκτωρ μικροβιολογίας, επισημαίνει τη μεγαλύτερη ευπάθεια της Βραζιλίας: *«Η Κίνα, η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιταλία, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Κορέα δεν έχουν φαβέλες.»*

«Η ειρωνεία είναι ότι η ασθένεια έφτασε στη Βραζιλία από τους πλούσιους, αλλά θα εκραγεί ανάμεσα στους φτωχούς», λέει ο Πάουλο Μπους, διευθυντής της μονάδας διεθνών σχέσεων στο FioCruz, φημισμένου ερευνητικού κέντρου δημόσιας υγείας.

Οι κάτοικοι στις φαβέλες άρχισαν να λαμβάνουν προφυλάξεις, γνωρίζοντας πως δεν έχουν αρκετό νερό, οι υπηρεσίες υγείας βρίσκονται μακριά και πως η επισφάλεια των σπιτικών τους καθιστά σχεδόν αδύνατη την απομόνωση.

Στο Κομπλέξου ντου Αλεμάου (Complexo do Alemão), μια από τις μεγαλύτερες φαβέλες στο Ρίο, οι κάτοικοι δημιούργησαν ένα

«Συμβούλιο για την Κρίση» κατά του κορωνοϊού. Ελλείψει κατευθυντήριων γραμμών από το κράτος, οι κάτοικοι επιδιώκουν να προωθήσουν μια καμπάνια για τη συγκέντρωση χρημάτων για να αγοράσουν νερό (μιας και πολλές κοινότητες δεν έχουν εδώ και μήνες), σαπούνι και οινόπνευμα σε τζελ.

Είναι προφανές ότι ο Μπολσονάρο και οι Βραζιλιάνοι εξτρεμιστές δεν καταλαβαίνουν τους υπόλοιπους Βραζιλιάνους και πολύ λιγότερο ότι ο κόσμος έχει πλέον αλλάξει προς μια κατεύθυνση που τους ενοχλεί βαθιά. Πολλοί από τους Ευρωπαίους ευγνωμονούν τη βοήθεια της Κίνας, της Ρωσίας και της Κούβας, οι οποίες έστειλαν γιατρούς και υγειονομικό υλικό σε αρκετές χώρες που επλήγησαν από την επιδημία.

Η Κίνα είναι «η μόνη χώρα που μπορεί να προμηθεύσει μάσκες στην Ευρώπη σε τέτοια ποσότητα», δήλωσε ο Τσέχος υπουργός Εσωτερικών Γιάν Χάματσεκ. Οι Κινέζοι «είναι οι μόνοι που μπορούν να μας βοηθήσουν», δήλωσε ο Πρόεδρος της Σερβίας Αλεξάνταρ Βούτσιτς, ο οποίος χαρακτήρισε τον αρχηγό του κράτους, Σι Τζίνπινγκ, ως «αδελφό». Η Κίνα στέλνει προστατευτικό υλικό, που είναι σε έλλειψη στον κόσμο, σε πολλές χώρες, πράγμα που έχει συντελέσει μόνο στο να αυξήσει το κύρος της.

Σε αντίθεση με αυτήν την τάση, ένας από τους γιούς του Μπολσονάρο, ο βουλευτής Εντουάρντο, ένωσε άνετος με το να προσβάλει την Κίνα, κατηγορώντας ότι η «δικτατορία» του Πεκίνου είναι υπεύθυνη για την πανδημία.

Ο Κινέζος πρέσβης στη Βραζιλία απάντησε απότομα, λέγοντας ότι ο γιος του προέδρου υποφέρει από «ψυχικό ιό». Ο Πρόεδρος Μπολσονάρο προσπάθησε να μιλήσει στον Σι Τζίνπινγκ, αλλά ο Σι Τζίνπινγκ αρχικά αρνήθηκε να τον ακούσει.

Αν και δεν απολογήθηκε, η κυβέρνηση γνωρίζει ότι δεν μπορεί να αντέξει την παραμικρή προστριβή με «το δράκο», καθώς είναι ο κύριος εμπορικός της συνεργάτης. Ενώ το Χρηματιστήριο του Σάο Πάολο έχασε σχεδόν το 50% της αξίας του από τα τέλη

Ιανουαρίου, κάτι που δε γνωστοποιήθηκε σε άλλες χώρες, και η οικονομία παραμένει στάσιμη, μια κρίση με την Κίνα θα κατέληγε να βυθίσει τη χώρα σε μια βαθιά ύφεση.

Ο Μπολσονάρο δεν είναι μόνο ο Αντί- Πρόεδρος της Βραζιλίας, αλλά το παράδειγμα προς αποφυγή μιας ολόκληρης περιοχής που λαμβάνει δραστικά μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Πηγή: <https://mundo.sputniknews.com/firmas/202003241090888941-el-coronavirus-esta-hundiendo-al-gobierno-bolsonaro/>

Σημειώσεις

[1] Στο πρωτότυπο εμφανίζεται ο όρος “antipresidente”, με τον οποίο εννοείται ότι ο Μπολσονάρο συγκεντρώνει όλα τα αντίθετα χαρακτηριστικά από αυτά που θα έπρεπε να έχει ένας πρόεδρος. Μία ακριβής μετάφραση στα ελληνικά θα ήταν αντί – πρόεδρος.

[2] Τα cacerolazos είναι μια διαδεδομένη μορφή διαμαρτυρίας, κατά την οποία μια ομάδα ανθρώπων χτυπάει κατσαρόλες, τηγάνια και άλλα σκεύη με σκοπό να τραβήξει την προσοχή κάνοντας θόρυβο.

Λουίς Σεπούλβεδα – “Η στερεμένη όαση”

Επιμέλεια και Μετάφραση της Μαριλένας Ευσταθιάδη

Κάθε μέρα που ξημερώνει σε αυτήν την αποπνικτική συνθήκη του εγκλεισμού, μετράμε νέες απώλειες. Σήμερα, λοιπόν, η μέρα ξημέρωσε χωρίς τον Λουίς Σεπούλβεδα, τον μοναδικό και πολυγραφότα Χιλιανό συγγραφέα που μας ταξίδευε τόσα χρόνια

με τα μυθιστορήματα και τα διηγήματά του. Από τη Χιλή μέχρι το Αμβούργο, από τη φυλή των Σουάρ του Εκουαδόρ ως την επανάσταση των Σαντινίστας στη Νικαράγουα, από την εξορία του σε όλες τις χώρες της Λατινικής Αμερικής μέχρι την τελική εγκατάστασή του στη Χιχόν της Ισπανίας, η ζωή του Σεπούλβεδα ήταν ένα διαρκές ταξίδι, όπως είναι και η λογοτεχνία του. Περιπλανήσεις σε λιμάνια και μπορντέλα, ιστορίες με φακίρηδες, συνομιλίες με φαντάσματα, ιστορίες έρωτα, πρωταγωνιστικοί ρόλοι σε σαλιγκάρια, γάτες, γλάρους, φάλαινες, ιστορίες στις οποίες πρωταγωνιστεί η φύση και ο άνθρωπος δεν έχει παρά τον ρόλο του καταστροφέα, κείμενα – καταγγελίες για το πραξικόπημα του Πινοτσέτ, ιστορίες από την εποχή που ανήκε στη φρουρά του Σαλβαδόρ Αλιέντε, παραμύθια για μικρούς και μεγάλους (από 8 έως 88 χρονών, όπως έγραφε και ο ίδιος), διαδρομές χιλιομέτρων με τρένα, καράβια, αυτοκίνητα, με τα πόδια κι όλα αυτά μέσα σε έναν συναρπαστικό και ασταμάτητο ρυθμό, που ταυτόχρονα αποπνέει τόση γαλήνη.

Πληροφορίες για τη ζωή του Λουίς Σεπούλβεδα, τη συμμετοχή του στο Κομμουνιστικό και το Σοσιαλιστικό Κόμμα, τη φυλάκισή του κατά τη δικτατορία του Πινοτσέτ, την εξορία του και τις περιπέτειές του σε όλη τη Λατινική Αμερική κι έπειτα στην Ευρώπη μπορεί εύκολα να βρει κανείς σε αμέτρητες πηγές. Αυτή τη μοναδική αίσθηση που σου αφήνουν οι διηγήσεις του, όμως, δεν μπορεί να μεταδοθεί από κανένα άρθρο και κανένα βιογραφικό σημείωμα. Δεν υπάρχει καλύτερη συντροφιά από τα διηγήματά του: “Αν δεν έχεις πού να κλάψεις”, “Το λυχνάρι του Αλαντίν” ή του “Παταγονία Εξπρές”, κανένας πιο τρυφερός τρόπος για να μάθουν μικροί και μεγάλοι να σέβονται και να αγαπούν το περιβάλλον από το να διαβάσουν την “Ιστορία του σαλιγκαριού που ανακάλυψε τη σημασία της βραδύτητας”, τον “Γέρο που διάβαζε ιστορίες αγάπης” ή την “Ιστορία του γάτου που έμαθε σε ένα γλάρο να πετάει”. Σε αυτό το σημείο οφείλουμε ένα μεγάλο “ευχαριστώ” στον Αχιλλέα Κυριακίδη, ο οποίος έχει μεταφράσει όλο το έργο του Χιλιανού συγγραφέα στα ελληνικά. Λέμε, λοιπόν, αντίο στο Λουίς Σεπούλβεδα παρακινώντας όλο τον κόσμο να ταξιδέψει και να ονειρευτεί διαβάζοντας το έργο του και παραθέτουμε το

τελευταίο άρθρο που δημοσίευσε στη σελίδα “*Le Monde Diplomatique*” το Δεκέμβριο του 2019.

Η στερεωμένη όαση

Λίγες εβδομάδες πριν από το κοινωνικό ξέσπασμα που συγκλονίζει τη Χιλή σε όλο το μήκος και το πλάτος της, και που, καθώς γράφονται αυτές οι γραμμές, μετράει είκοσι θανάτους, χιλιάδες τραυματίες, εκατοντάδες από αυτούς ακρωτηριασμένους, έχοντας χάσει το ένα μάτι τους, άγνωστο αριθμό κρατουμένων, πολύ σοβαρές αποδείξεις βασανιστηρίων, σεξουαλικών επιθέσεων και άλλων φρικαλεοτήτων διαπραγμένων από τους καραμπινιέρους και το στρατό, λίγο πριν από όλα αυτά, ο πρόεδρος της Χιλής Σεμπαστιάν Πινιέρα χαρακτήριζε τη χώρα ως μια «όαση» ειρήνης και ηρεμίας στη μέση μιας ηπείρου σε αναταραχή.

Αυτό που χαρακτήριζε τη Χιλιανή «Όαση», όμως, δεν ήταν η πληθωρική παρουσία φοινίκων και γλυκού νερού, αλλά μια φαινομενικά απαραβίαστη περίφραξη που την περίβαλλε. Οι Χιλιανοί βρίσκονταν μέσα στην όαση, και τα κάγκελα γύρω τους ήταν ένα κράμα αποτελούμενο από νεοφιλελεύθερη οικονομία, απουσία πολιτικών δικαιωμάτων και καταστολή. Τα τρία συστατικά του πιο ευτελούς μετάλλου. Μέχρι το κοινωνικό ξέσπασμα, για τους οικονομολόγους και τους πολιτικούς που διέδιδαν το σύνθημα «λιγότερο κράτος και περισσότερη ελευθερία στην αγορά», ένα θαύμα είχε συμβεί στη Χιλή σχεδόν αυθόρμητα, και αυτό το θαύμα ήταν ορατό στις ενδείξεις οικονομικής ανάπτυξης που φανέρωνε η αψεγάδιαστη στατιστική, σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ή την Παγκόσμια Τράπεζα. Η Χιλή επιδείκνυε μια υγιή και συνεχώς αναπτυσσόμενη οικονομία. Όμως, αυτή η φαινομενική ευημερία δεν αφορούσε ολόκληρη τη χώρα, καθώς παρέλειπε ορισμένες λεπτομέρειες, απ’ ό,τι φαίνεται υποκειμενικές, όπως το δικαίωμα στο δίκαιο μισθό, αξιοπρεπείς συντάξεις, ποιοτική δημόσια εκπαίδευση, ποιοτική δημόσια υγεία και, πάνω απ’ όλα, το δικαίωμα οι πολίτες να αποφασίζουν για τη δική τους ανάπτυξη ως υποκείμενα, και όχι να είναι

παθητικοί θεατές των μακροοικονομικών ψηφίων που εκθέτει η εξουσία.

Στις 11 Σεπτεμβρίου 1973, ένα πραξικόπημα έβαλε τέλος στη Χιλιανή Δημοκρατία, εγκαθιδρύθηκε μια βάνανυση δικτατορία που διήρκεσε πάνω από δεκαέξι χρόνια και αυτό το πραξικόπημα δεν πραγματοποιήθηκε για να αποκαταστήσει την διαταραγμένη τάξη ή για να σώσει την πατρίδα από τον κομμουνισμό, αλλά για να επιβάλει ένα οικονομικό μοντέλο που επινοήθηκε από τους πρώτους νεοφιλελεύθερους γκουρού με επικεφαλής τον Μίλτον Φρίντμαν και τη σχολή του Σικάγο. Επρόκειτο για την επιβολή ενός νέου οικονομικού μοντέλου που με τη σειρά του θα δημιουργούσε ένα νέο κοινωνικό μοντέλο: τη σιωπηλή κοινωνία που θα αποδέχεται την επισφάλεια ως κανονικότητα, την απουσία δικαιωμάτων ως βασικό κανόνα και μια κοινωνική ειρήνη, της οποίας εχέγγυο θα είναι η καταστολή.

Η πολιτικο-στρατιωτική δικτατορία πέτυχε τους στόχους της και τους θέσπισε σε ένα Σύνταγμα που θέτει και ορίζει τη χώρα στη διάθεση του οικονομικού μοντέλου που επιβλήθηκε. Δεν υπάρχει άλλο Σύνταγμα στη Λατινική Αμερική φτιαγμένο για να ευημερεί η μειοψηφία και που να υποτιμά την πλειοψηφία, όπως αυτό της Χιλής.

Με την «επαναφορά της δημοκρατίας» ή τη «χιλιανή μετάβαση στη δημοκρατία» από το 1990, οι κανόνες του παιχνιδιού δεν αλλάζουν, το Σύνταγμα της δικτατορίας με τα βίαια ρετουσάρεται χωρίς να αλλάζει η ουσία του και όλες οι κυβερνήσεις της κέντρο-αριστεράς και της δεξιάς φροντίζουν να διατηρηθεί το οικονομικό μοντέλο αναλλοίωτο, και η επισφάλεια αγγίζει όλο και μεγαλύτερους τομείς της κοινωνίας της Χιλής.

“Εάν υπάρχουν δύο άτομα και δύο ψωμιά και το ένα άτομο τρώει και τα δύο ψωμιά και αφήνει το άλλο χωρίς φαγητό, η αναμφισβήτητη στατιστική θα πει ότι η κατανάλωση αντιστοιχεί σε μια φραντζόλα ανά άτομο.”

Σε αυτή τη βάση παρουσιάζεται στον κόσμο το επιτυχημένο

μοντέλο της Χιλής, το «θαύμα της Χιλής», το οποίο ούτε στη δικτατορία ούτε στη δημοκρατία έπαψε να στηρίζεται στην καταστολή και το φόβο.

Όταν η Χιλιανή κοινωνία ανακάλυψε ότι ένας από τους πλουσιότερους άντρες στον κόσμο, ο Julio Ponce Lerou, ο γαμπρός του Πινοσέτ και κληρονόμος με εντολή του δικτάτορα μιας οικονομικής αυτοκρατορίας κλεμμένης, πολύ απλά, από τους Χιλιανούς, είχε δωροδοκήσει με αδρά χρηματικά ποσά την πλειοψηφία των Γερουσιαστών, βουλευτών και υπουργών για να διασφαλίσουν την κοινοβουλευτική γραμμή που θα επέτρεπε τη συνέχιση των ιδιωτικοποιήσεων, η κρατική απάντηση ήταν μια απειλή πως θα έρθει το τέλος “του θαύματος της Χιλής” ή η σκληρή καταστολή των διαμαρτυριών.

Όταν, ως απάντηση στην ιδιωτικοποίηση του νερού – γιατί όλο το νερό στη Χιλή, από όλα τα ποτάμια, τις λίμνες, τους πάγους, ανήκει στους ιδιώτες – οι πολίτες ξέσπασαν σε διαμαρτυρίες, η μόνη αντίδραση του κράτους ήταν η σκληρή καταστολή.

Το ίδιο συνέβη όταν η κοινωνία βγήκε για να υπερασπιστεί τη φυσική κληρονομιά που απειλείται από τις διακρατικές εταιρείες ενέργειας που παράγουν ηλεκτρικό ρεύμα, όταν οι μαθητές γυμνασίου βγήκαν να απαιτήσουν μια ποιοτική δημόσια εκπαίδευση, απαλλαγμένη από το μονοπώλιο της αγοράς ή όταν η κοινωνία βγήκε για να απορρίψει τη συστηματική καταπίεση στο λαό Μαπούτσε. Η μόνη αντίδραση του κράτους ήταν η καταστολή και η διαρκής απειλή της διακινδύνευσης του οικονομικού θαύματος της Χιλής.

Η ειρήνη της Χιλιανής Όασης κατέρρευσε, όχι λόγω της αύξησης των τιμών του μετρό του Σαντιάγο, αλλά λόγω του συνόλου των αδικιών που διαπράχθηκαν στο όνομα των μακροοικονομικών στατιστικών, λόγω του θράσους των υπουργών που συμβουλεύουν να ξυπνάμε νωρίτερα για να κάνουμε οικονομία στα έξοδα της μετακίνησης, ή που, ενόψει της αύξησης της τιμής του ψωμιού, προτείνουν να αγοράζουμε λουλούδια επειδή δεν έχει αυξηθεί η τιμή τους ή που προτείνουν την οργάνωση τυχερών παιχνιδιών για

τη συγκέντρωση χρημάτων και την επισκευή των σχολείων που πλημμυρίζουν τις βροχερές μέρες. Η ειρήνη της Χιλιανής Όασης κατέρρευσε γιατί δεν είναι δίκαιο να ολοκληρώνεις τις πανεπιστημιακές σπουδές και να σου μένουν χρέη για τα επόμενα δεκαπέντε ή είκοσι χρόνια. Η ειρήνη της Χιλιανής Όασης κατέρρευσε επειδή το συνταξιοδοτικό σύστημα, που βρίσκεται στα χέρια ιδιωτικών εταιρειών που διαχειρίζονται αυτά τα κεφάλαια, τα επενδύει στην κερδοσκοπική αγορά, διατηρεί τα οφέλη, αλλά χρεώνει τις απώλειες στους ιδιοκτήτες αυτών των κεφαλαίων και τελικά αποφασίζει τα μίζερα ποσά των συντάξεων σύμφωνα με έναν απεχθή υπολογισμό των ετών ζωής που απομένουν στους συνταξιούχους.

Η ειρήνη της Χιλιανής Όασης κατέρρευσε επειδή ο εργαζόμενος, ο εργάτης, ο μικρός επιχειρηματίας, όταν επιλέγει σε ποια ιδιωτική εταιρεία ΔΣΚ[1] θα εμπιστευτεί τη διαχείριση των μελλοντικών συντάξεων του, πρέπει να σκεφτεί “ότι μεγάλο μέρος της συνταξιοδότησής σου θα εξαρτηθεί από το πόσο καλά ήξερες να διαχειριστείς και κινήσεις τις αποταμιεύσεις σου στην αγορά επενδύσεων”.

Η ειρήνη της Χιλιανής Όασης κατέρρευσε επειδή η μεγάλη πλειοψηφία άρχισε να λέει όχι στην επισφάλεια και ρίχτηκε στην μάχη της επανάκτησης των χαμένων δικαιωμάτων. Δεν υπάρχει πιο δίκαιη και δημοκρατική εξέγερση από αυτή που γίνεται αυτές τις μέρες στη Χιλή. Απαιτούν ένα νέο Σύνταγμα που θα εκπροσωπεί ολόκληρο το έθνος και την ποικιλομορφία του, απαιτούν την αποκατάσταση ζητημάτων τόσο ουσιαστικών όσο το νερό και η θάλασσα, επίσης ιδιωτικοποιημένα. Απαιτούν το δικαίωμα να είναι παρόντες και να είναι ενεργά υποκείμενα στην ανάπτυξη της χώρας.

Απαιτούν να είναι πολίτες και όχι υπήκοοι ενός αποτυχημένου οικονομικού μοντέλου λόγω της έλλειψης ανθρωπιάς που το διέπει και του παράλογου πείσματος των διαχειριστών του. Και δεν υπάρχει καταστολή, όσο σκληρή και εγκληματική κι αν είναι, ικανή να σταματήσει έναν κινητοποιημένο λαό.

Σημειώσεις

Πηγή

άρθρου:

<http://www.lemondediplomatique.cl/el-oasis-seco.html>

[1] A.F.P (Administradora de Fondos de Pensiones): Διαχείριση Συνταξιοδοτικών Κεφαλαίων

Το Παράδοξο του Μπέρνι Σάντερς

Η Όταν ο Σοσιαλισμός Γερνάει

Το παρακάτω άρθρο πρωτοδημοσιεύτηκε το 1986, στο *Socialistic Review*, με τίτλο “*The Bernie Sanders Paradox. When Socialism Grows Old*”, την εποχή της οριστικής ρήξης ανάμεσα στον Μπέρναρντ Σάντερς και τον Μάρρεϋ Μπούκτσιν αλλά και γενικότερο την ριζοσπαστική Αριστερά. Το κείμενο αυτό ανήκει στην χορεία εκείνων των άρθρων που προορίζονται για την καθημερινή πολιτική πρακτική και δεν φιλοδοξεί να εμβαθύνει σε θεωρητικά ζητήματα, εξ ου και ο βιτριολικός του τόνος ως προς το πρόσωπο του Σάντερς. Ωστόσο, η κριτική του Μπούκτσιν είναι ιδιαίτερα διεισδυτική, εξετάζοντας την υφή του περίφημου “Σοσιαλισμού” του Σάντερς τόσο στο επίπεδο της πολιτικής πρακτικής όσο και αυτό της θεωρίας. Ο Μπούκτσιν πέραν της οξύτατης κριτικής που ασκεί ως προς το ζήτημα της συμμετοχής των πολιτών στην διακυβέρνηση και τον συγκεντρωτισμό που στην πραγματικότητα εκπροσωπεί ο Σάντερς, αναδεικνύει το αδιέξοδο του οικονομισμού αυτού του μοντέλου αλλά και την πραγματική υφή των πολιτικών επιλογών Σάντερς, που κάθε άλλο παρά ευνοούν τελικά την εργατική τάξη έναντι του Κεφαλαίου. Η αναδημοσίευση έγινε από τον ιστότοπο *The Anarchist Library*, το εισαγωγικό σημείωμα της οποίας επίσης μεταφράσαμε.

Μετάφραση της Μαριλένας Ευσταθιάδη

*Σημείωση: Αυτή είναι μια πολεμική που έγραψε ο Μπούκτσιν, όταν μαζί με τον Μπέρνι Σάντερς δραστηριοποιούνταν πολιτικά στο Μπέρλινγκτον του Βερμόντ. Ενώ άλλοι συγγραφείς, όπως ο αείμνηστος Αλεξάντερ Κόκμπερν και άλλοι συνεισφέροντες στο *Counterpunch*, έχουν εδώ και καιρό καταγράψει την καριέρα του Σάντερς και το πώς ενστερνίστηκε τον ιμπεριαλισμό του Δημοκρατικού Κόμματος, την πτώση των συνδικάτων και την κακομεταχείριση των πληττόμενων κοινοτήτων, η ανάλυση του Μπούκτσιν είναι μοναδική επειδή πιάνει την πολιτική του Σάντερς τόσο από μια σκοπιά τακτικής όσο και από οικονομική άποψη.*

Οι αφίσες που εμφανίστηκαν σε όλο το Μπέρλινγκτον -τη μεγαλύτερη πόλη του Βερμόντ (πληθ.: 37.000) – το χειμώνα του 1980-81 ήταν εντυπωσιακές και προκλητικές. Έδειχναν ένα παλιό χάρτη της πόλης με ένα αυτοκόλλητο που έγραφε: «Πωλείται». Ένα ωμό σύνθημα στο πάνω μέρος της αφίσας, διακήρυττε με τη σειρά του ότι «Το Μπέρλινγκτον δεν πωλείται», και χαμογελώντας φιλικά στη δεξιά γωνία ήταν το νεαρό, αρκετά γνωστό, πρόσωπο του Μπέρναρντ Σάντερς, χωρίς γραβάτα, ξεκούμπωτο γιακά, σχεδόν επιδέξια ντροπαλό και ανεπιτήδευτο. Η αφίσα πρόσταζε τον περαστικό να σώσει το Μπέρλινγκτον, ψηφίζοντας τον “Μπέρνι” Σάντερς για δήμαρχο. Ο Σάντερς, επί χρόνια υποψήφιος Κυβερνήτης του αντικομφορμιστικού Liberty Union Party (LUP) του Βερμόντ, προκαλούσε τώρα τον “Γκόρντι” Πακέτ, ένα σταθερό, αδρανή Δημοκράτη του Δήμου, που πετυχημένα απέκρουε εξίσου αδρανείς Ρεπουμπλικάνους αντιπάλους επί σχεδόν μια δεκαετία.

Το γεγονός ότι ο Σάντερς κέρδισε αυτές τις εκλογές στις 3 Μαρτίου του 1981 μόνο με δέκα ψήφους διαφορά, είναι ένας ένας μύθος του Βερμόντ που έχει διαδοθεί σε όλη τη χώρα τα τελευταία πέντε χρόνια. Αυτό που δίνει στον Σάντερς σχεδόν θρυλικές ιδιότητες δημάρχου και πολιτικού είναι ότι προσδιορίζει τον εαυτό του ως σοσιαλιστή – και σε πολλούς θαυμαστές ακόλουθους, ως μαρξιστή – διανύοντας τώρα μια τρίτη θητεία, αφού κέρδισε με τεράστια διάφορά στις δύο προηγούμενες

εκλογές. Φτάνοντας από μια νίκη με δέκα ψήφους διαφορά στο 52% του εκλογικού σώματος, η φήμη του Σάντερς εξαπλώθηκε εκτός του Μπέρλινγκτον μέσα από ένα κύμα δημόσιων διαπληκτισμών που τον κατέτασσαν εναλλάξ ως ήρωα της εργατικής τάξης ή έναν δαιμονικό «Μπολσεβίκο». Οι νίκες του τώρα φτάνουν στη New York Times και τα ταξίδια του έξω από το Μπέρλινγκτον τον φέρνουν σε μακρινά μέρη όπως η Μανάγουα[1], όπου συναντήθηκε με τον Ντανιέλ Ορτέγα[2], και σε εράνους του Monthly Review[3] όπου συναναστρέφεται τη ριζοσπαστική ελίτ της Νέας Υόρκης. Ο Σάντερς έχει μάλιστα προσκληθεί στο Συνέδριο του Socialist Scholar's Conference, μια προσφορά που σοφά αρνήθηκε. Ούτε η μελέτη ούτε η θεωρία είναι τα φόρτε του Σάντερς. Αν είναι σοσιαλιστής, είναι του «Ψωμιού και του Βουτύρου» και η προτίμησή του για «ρεαλισμό» σε σχέση με τα ιδανικά, του έχει εξασφαλίσει κακή φήμη ακόμη και ανάμεσα στους στενούς συνεργάτες του στο Δημαρχείο.

Η πολυπλοκότητα που αχρηστεύει σχεδόν κάθε σοβαρή προσπάθεια να σκιαγραφηθεί με κατανοητό τρόπο η διακυβέρνηση του Σάντερς και η σημασία αυτής για τους ριζοσπάστες προκύπτει από ένα βαθύτατο παράδοξο στον ίδιο το σοσιαλισμό του «ψωμιού και βουτύρου». Υποβαθμίζει το σημαντικότερο ζήτημα για να ασχοληθεί με τον Σάντερς μόνο ως προσωπικότητα ή για να αξιολογήσει τα επιτεύγματά του με πλούσιους επαίνους ή ενοχοποιητικές καταγγελίες. Ένα ανώριμο αφιέρωμα στα κατορθώματα του Σάντερς στο Monthly Review του προηγούμενου έτους ήταν εξίσου αδέξιο με τις βαρύγδουπες επιστολές καταγγελίας που εμφανίζονται στην Burlington Free Press. Ο Σάντερς δεν ταιριάζει ούτε στον χαρακτηρισμό του θεόσταλτου που του αποδίδεται από ριζοσπαστικές μηνιαίες εφημερίδες, ούτε σε αυτόν του δαιμονικού που αποκτά σε συντηρητικές επιστολές προς μετριοπαθείς εφημερίδες.

Εστιάζοντας υπερβολικά στη γνωστή του παράνοια και τις τάσεις απομόνωσης, συγκαλύπτεται το σημαντικότερο γεγονός: ότι είναι ένας συγκεντρωτικός άνθρωπος, ένας που τον ενδιαφέρει περισσότερο να συγκεντρώσει μεγαλύτερη εξουσία στο γραφείο του

δημάρχου παρά να την μοιραστεί με τον κόσμο. Το να τον διακωμωδεί κανείς για την κοφτή ομιλία του και τους “μάτσο” τρόπους του είναι σα να αδιαφορεί για το γεγονός ότι οι αντιλήψεις του σχετικά με την «ταξική ανάλυση» είναι μυωπικά εστιασμένες στην παραγωγικότητα και θα ντρόπιαζαν έναν Λένιν, πόσο μάλλον έναν Μαρξ. Κοροϊδεύοντας την απαθή συμπεριφορά του και την απροσδόκητη συμβατικότητα των αξιών του, είναι σα να αποκρύπτεται η προσκόλλησή του στις ιδέες του ‘30 για την τεχνολογική πρόοδο, την επιχειρηματική αποδοτικότητα και την αφελή αφοσίωσή του στα οφέλη της «ανάπτυξης».

Η λογική όλων αυτών των ιδεών είναι ότι η δημοκρατική πρακτική θεωρείται δευτερεύουσα για μια γεμάτη κοιλιά· το γήινο προλεταριάτο τείνει να ευλογείται σε σχέση με τους «θηλυπρεπείς» διανοούμενους και τα περιβαλλοντικά, φεμινιστικά και κοινοτικά ζητήματα θεωρούνται ως «μικροαστικές» υπερευαισθησίες σε σύγκριση με τις υλικές ανάγκες «εργαζόμενου κόσμου».

Το αν οι δύο πλευρές αυτού του “ισολογισμού” πρέπει αντιπαρατεθούν μεταξύ τους είναι ένα πρόβλημα που ούτε ο Σάντερς ούτε πολλοί ριζοσπάστες αυτού του είδους έχουν επιλύσει πλήρως. Η τραγωδία είναι ότι ο Σάντερς δεν έζησε τη ζωή του ανάμεσα στο 1870 και το 1940 και το παράδοξο που εκπροσωπεί είναι το εξής: Πώς ένα σύνολο ιδεών που πριν μισό αιώνα έμοιαζε τόσο επαναστατικό, φαίνεται τόσο συντηρητικό σήμερα; Αυτό, ας σημειωθεί, δεν είναι πρόβλημα μόνο του Σάντερς. Είναι πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα ένα πολύ μεγάλο μέρος της Αριστεράς.

Ο Σάντερς δεν είναι καθόλου το επίκεντρο αυτού του παράδοξου. Το γεγονός είναι ότι τα προβλήματα του Σάντερς, όσο ατομικά και να φαίνονται, αντικατοπτρίζουν πραγματικά προβλήματα που υπάρχουν στο Μπέρλινγκτον. Σε αντίθεση με την ιδέα ότι το Βερμόντ είναι αυτό που κάποτε ήταν η Αμερική, η Πολιτεία – και ειδικά το Μπέρλινγκτον – μοιάζει περισσότερο με αυτό στο οποίο η Αμερική μετατρέπεται παρά με αυτό που η Αμερική ήταν. Οι

μεγάλες εταιρείες στην πόλη και τα περίχωρα είναι η IBM (International Business Machines Corporation) και η GE (General Electric) – και το εργοστάσιο της GE στο Μπέρλινγκτον κατασκευάζει το μοναδικό πυροβόλο όπλο στις Ηνωμένες Πολιτείες, ένα φρικτό γεγονός που θα έπρεπε οπωσδήποτε να προβληματίσει οποιοδήποτε σοσιαλιστή δήμαρχο. Το Old North End[4] – τα «Αβράκωτα» (sans-culottes) εκλογικά διαμερίσματα του Σάντερς- αποτελείται σε μεγάλο μέρος από νοικοκύρηδες του Βερμόντ που εργάζονται στους τομείς των υπηρεσιών, των επισκευών και της συντήρησης, όταν τυχαίνει να έχουν δουλειές. Τα υπόλοιπα τέσσερα εκλογικά κέντρα είναι γεμάτα με νεοφερμένους στην πόλη και ηλικιωμένους που έχουν την τύχη να έχουν δικά τους σπίτια.

Βασικά η μεσαία τάξη στις δουλειές και τις αξίες σχηματίζεται από ένα μείγμα παλιών κατοίκων του Βερμόντ και “νέων επαγγελματιών”, ένας όρος που περιλαμβάνει οποιονδήποτε από ασφαλιστές, μεσίτες και εμπόρους, μέχρι γιατρούς, δικηγόρους και καθηγητές. Οι χίπηδες εξακολουθούν να συναναστρέφονται ελεύθερα με τους γιάπηδες. Πράγματι, στο Βερμόντ της ισότητας, υπάρχει σε φυσιολογικό μέτρο ένα “πάρε-δώσε” των πλουσίων, των καλοβαλμένων και των φτωχών. Το πιο σημαντικό: το Μπέρλινγκτον είναι μια πόλη σε ξέφρενη μετάβαση. Από ένα νυσταλέο μικρό μέρος γύρω στα δεκαπέντε χρόνια πριν, με μπέικον και αυγά για δείπνο, καταστήματα εργαλείων, μαγαζιά με ρούχα, μέχρι και ένα οπλοπωλείο στο κέντρο της πόλης, γίνεται ένα κέντρο δραστηριότητας. Η τεχνολογία σε όλες τις μορφές της μετακινείται μέσα στο Βερμόντ μαζί με μπουτίκ, πανδοχεία, ξενοδοχεία, γραφεία, εκπαιδευτικά ιδρύματα – και στο Μπέρλινγκτον, ιδιαίτερα, ένα ακμάζον ακαδημαϊκό ίδρυμα που προσελκύει χιλιάδες σπουδαστές και τους γονείς τους στην εμπορική του αγκαλιά.

Τα προβλήματα “εκσυγχρονισμού” που αντιμετωπίζει η πόλη προκαλούν ανάμεικτες αντιδράσεις – όχι μόνο στους κατοίκους της αλλά και στον Σάντερς. Ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων αισθάνεται καταληστευμένος, συμπεριλαμβανομένων μερικών από

τους ληστές, αν θέλετε να τους πιστέψετε. Το Μπέρλινγκτον είναι ζωντανή απόδειξη ότι ο μύθος μπορεί να είναι πραγματικός, ακόμα πιο πραγματικός από την ίδια την πραγματικότητα. Αντίστοιχα, ο μύθος θεωρεί ότι το Μπέρλινγκτον είναι μικρό, φιλόξενο, στοργικό, ασφαλές, ανεξάρτητο, κέντρο αμοιβαιότητας, φιλελεύθερο και αθώα Αμερικανικό, στην άποψή του ότι όλα τα καλά μπορούν να συμβούν αν το επιθυμεί κανείς. Αυτή η λαμπερή αμερικανική αισιοδοξία – κατά την άποψή μου, ένα από τα εθνικά μας ατού – συχνά ζει σε λυπηρή αντίφαση με το γεγονός ότι αν όλα τα καλά μπορούν να συμβούν, όλα τα κακά όντως συμβαίνουν – όπως το κλείσιμο των συνδικάτων, οι αυξανόμενες αντιθέσεις μεταξύ των πλουσίων και των φτωχών, οι στεγαστικές ελλείψεις, η αύξηση των ενοικίων, ο “εξευγενισμός” (gentrification) των φτωχών γειτονιών, η ρύπανση, τα προβλήματα στάθμευσης, η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η αύξηση της εγκληματικότητας, η ανομία και η ανάπτυξη, κι η περαιτέρω ανάπτυξη κι η ακόμα περισσότερη ανάπτυξη – προς τα πάνω, προς τα μέσα και προς τα έξω.

Η ένταση μεταξύ του μύθου και της αλήθειας είναι τόσο δυνατή όσο αυτή που υπάρχει ανάμεσα σε δύο αλήθειες. Στους κατοίκους του Μπέρλινγκτον γενικά δεν αρέσει αυτό που συμβαίνει, αν και υπάρχουν πάρα πολλοί από αυτούς που το εκμεταλλεύονται πλήρως. Ακόμη και τα υποτιθέμενα “οφέλη” της ανάπτυξης και του εκσυγχρονισμού είναι γεμάτα με δικές τους εσωτερικές αντιφάσεις. Εάν υπάρχουν περισσότερες θέσεις εργασίας και λιγότερη ανεργία, μειώνεται η αμοιβή και αυξάνεται το κόστος διαβίωσης. Αν υπάρχουν περισσότεροι τουρίστες και φιλικότατοι πολίτες που τους υποδέχονται, υπάρχει λιγότερη επέκταση του εισοδήματος στα κοινωνικά στρώματα και περισσότερες ληστείες. Εάν υπάρχουν περισσότερες οικοδομές και λιγότερες περικοπές εργατικού δυναμικού, λιγοστεύουν τα σπίτια και αυξάνονται οι νεοφερμένοι. Οι κατασκευές γραφείων και η εξευγενισμός πηγαίνουν χέρι-χέρι με την μείωση των μικροεπιχειρήσεων και με αμέτρητους ανθρώπους που χρειάζονται μια φθηνή στέγη.

Πολύ σημαντικό σε όλα αυτά είναι η σύγκρουση αξιών και

πολιτισμών που παράγει ο «εκσυγχρονισμός». Βασικά, οι κάτοικοι του Μπέρλινγκτον θέλουν να κρατήσουν το περιβάλλον της πόλης τους οικείο, στοργικό και φιλελεύθερο. Τους αρέσει να πιστεύουν ότι ζουν με έναν παλιότερο τρόπο ζωής, αλλά με τις σύγχρονες ανέσεις και σύμφωνα με έντονα ανεξάρτητες αξίες που έχουν τις ρίζες τους σε ένα πολύχρωμο παρελθόν. Είναι αυτή η υποβόσκουσα ανεξαρτησία των κατοίκων του Βερμόντ γενικά, συμπεριλαμβανομένων και των νεοφερμένων που ενσωματώνονται στο Μπέρλινγκτον, που φέρνει σε σύγκρουση μια επίμονη ελευθεριακή γιάνκινη παράδοση με μια διαβρωτική, αυταρχική, εταιρική πραγματικότητα τόσο εγγενώς εκρηκτική. **Ειρωνικά, ο Μπέρναρντ Σάντερς οφείλει τη σημερινή πολιτική του καριέρα στην οξύθυμη δημόσια συμπεριφορά που παράγει αυτή η ελευθεριακή παράδοση, όμως ελάχιστα την κατανοεί.** Για το Σάντερς, το Μπέρλινγκτον είναι βασικά το Ντιτρόιτ, όπως ήταν πριν από δύο γενιές και το γεγονός ότι η πόλη δεν ήταν προς πώληση το 1981 έφερε μικτά μηνύματα σε αυτόν και το εκλογικό του σώμα.

Για το εκλογικό σώμα, το σύνθημα σήμαινε ότι η πόλη και οι αξίες της ήταν ανεκτίμητες κι επομένως έπρεπε να φυλάσσονται και να διατηρούνται όσο το δυνατόν περισσότερο. Για τον Σάντερς, πέρα από τα όσα διήγγειλε, αυτό σήμαινε ότι η πόλη, αν και δεν ήταν σε δημοπρασία, είχε μια πραγματικά υψηλή τιμή.

Το κατά πόσο οι ψηφοφόροι που τον ψήφισαν ήταν λιγότερο ρεαλιστές απ' ό, τι ο Σάντερς δεν έχει σημασία: το γεγονός είναι ότι και οι δύο πλευρές είδαν την «πώληση» της πόλης από διαφορετικές, αν όχι ριζικά αντιτιθέμενες, σκοπιές. Και οι δύο, στην πραγματικότητα, καθοδηγήθηκαν από ποικίλες ρεαλιστικές αρχές. Το εκλογικό σώμα ήθελε να έχει μεγαλύτερο λόγο στο μέλλον της πόλης. Ο Σάντερς ήθελε να τη δώσει με μεγαλύτερη τιμή. Το εκλογικό σώμα ήθελε να διατηρήσει την ανθρώπινη διάσταση της πόλης και την ποιότητα ζωής. Ο Σάντερς ήθελε να αναπτυχθεί σύμφωνα με ένα καλά οργανωμένο σχέδιο και λαμβάνοντας υπόψη τη σχέση κόστους-οφέλους. Το εκλογικό σώμα, στην πραγματικότητα, είδε το Μπέρλινγκτον σαν ένα σπίτι και

θέλησε να διατηρήσει την έμφαση του στις ζωντανές παλιές αξίες. Ο Σάντερς, μαζί με πολλούς από τους αντιπάλους του, το είδαν ως «μπίζνες» και θέλησαν να είναι επωφελής η «ανάπτυξη» του, υποτίθεται, για τους «εργαζόμενους».

Αυτό δεν αναιρεί ότι το Μπέρλινγκτον έχει μια καλή δόση οικονομικών αρπακτικών και πολιτικών φορέων ή ότι οι φόροι ιδιοκτησίας είναι πολύ σημαντικοί και τα υλικά προβλήματα, από τη στέγη έως το κόστος των τροφίμων είναι πολύ αληθινά. Αλλά αυτή η πόλη έχει επίσης μια βαθιά αίσθηση δημοτικής υπερηφάνειας και ο άκρως ανεξάρτητος, ακόμη και ιδιόμορφος, πληθυσμός της αποπνέει μια μορφή τοπικού πατριωτισμού που εξασθενεί όσο πλησιάζουμε μεγαλύτερες, λιγότερο ιστορικά συνειδητές και λιγότερο περιβαλλοντικά συνειδητοποιημένες κοινότητες. Ο Σάντερς δεν θα παραδεχόταν ποτέ στους κατοίκους του Μπέρλινγκτον ότι η ανεξαρτησία των ψηφοφόρων άρχισε να συγκρούεται με την εξασθενημένη εκτίμησή του ως προς τις δημοκρατικές πρακτικές· ότι η τεχνολογική “πρόοδος” και η οικοδομική “ανάπτυξη” μπορεί να προκαλέσει περισσότερη καχυποψία απ’ ό,τι ενθουσιασμό· ότι η ποιότητα ζωής είναι εξίσου σημαντικό ζήτημα με τα υλικά οφέλη. Πράγματι, για τον Σάντερς και τη διακυβέρνησή του (αυτά τα δύο δεν ταυτίζονται πάντα), ο σοσιαλισμός του ‘30 είναι αξιοσημείωτος επειδή γλιτώνει την αγορά από την «αναρχία», όχι αναγκαστικά επειδή αμφισβητεί το σύστημα της αγοράς ως τέτοιο, ή την επίδρασή που έχει αυτό στην πόλη. Στην εκδοχή του σοσιαλισμού όπως τον βλέπει ο Σάντερς, υπάρχει ένας έντονος “επιχειρηματικός” προσανατολισμός προς το Μπέρλινγκτον ως μια καλά διοικούμενη επιχείρηση.

Εδώ βρίσκεται και η μεγαλύτερη ειρωνεία: πέρα από τα όσα λέει, ο σοσιαλισμός του Μπέρναρντ Σάντερς αποδεικνύεται ότι δεν είναι παρά ένα ήπιο εργαλείο για τον εξορθολογισμό της αγοράς – ένα εργαλείο που ούτε την ελέγχει και ακόμα λιγότερο την απειλεί. Ο ριζοσπαστισμός τύπου δεκαετίας του ‘30, σαν το “τέρας” του Φρανκεστάιν, έρχεται να αμφισβητήσει τον δημιουργό του. Από αυτή την άποψη, ο Σάντερς δε γράφει ιστορία.

Περισσότερο είναι ένα από τα θύματά της. Ως εκ τούτου, για να κατανοήσουμε την κατεύθυνση που ακολουθεί και τα προβλήματα που εγείρει γενικά για τους ριζοσπάστες, είναι σημαντικό να μην επικεντρωθούμε στη ρητορική του, η οποία καθιστά τη διακυβέρνησή του τόσο ελκυστική για τους σοσιαλιστές μέσα και έξω από το Βερμόντ, αλλά να εξετάσουμε ψυχρά τις αλήθειες της πρακτικής του.

Το ιστορικό του Σάντερς

Οι ισχυρισμοί του Σάντερς ότι έχει στήσει μια “ανοιχτή κυβέρνηση” στο Μπέρλινγκτον βασίζεται σε μια πολύ ελαστική εικασία για τη σημασία της “ανοιχτότητας” ως όρου. Το ότι ο Σάντερς υπερηφανεύεται πως “ανταποκρίνεται γρήγορα” σε αιτήματα παραγκωνισμένων ανθρώπων στο Μπέρλινγκτον, οι οποίοι αντιμετωπίζουν εξώσεις, έλλειψη θέρμανσης, άθλιες συνθήκες στέγασης και τα δεινά της φτώχειας δεν αποτελεί ένδειξη “ανοιχτότητας” – δηλαδή, αν υποθέσουμε ότι ο όρος σημαίνει μεγαλύτερη δημοκρατία στο δήμο και συμμετοχή των πολιτών. Αυτό που συχνά περνιέται για «ανοικτή κυβέρνηση» στο σύμπαν του Σάντερς είναι η προθυμία του δημάρχου να ακούσει τις καταγγελίες και τα απελπισμένα μηνύματα των πελατών και των αυλικών του κι όχι η υπευθυνότητα να τους δώσει ένα αξιόλογο μερίδιο στην κυβέρνηση της πόλης. **Αυτό που πουλάει ο Σάντερς με το όνομα της «ανοικτής κυβέρνησης» είναι ο προσωπικός πατερναλισμός και όχι η δημοκρατία.** Μετά από έξι χρόνια πατερναλισμού του Σάντερς, δεν υπάρχει τίποτα που να μοιάζει με το περίπλοκο δίκτυο τοπικών οργανώσεων λαϊκής βάσης του Μπέρκλεϋ που διακινείται στο Δημαρχείο.

Όταν θίγεται η δημοκρατία του Δήμου, ο Σάντερς είναι εκπληκτικά τσιγκούνης και παίζει τα χαρτιά του πολύ επιφυλακτικά.

Ερωτηθείς λίγο μετά τις εκλογές του 1981 σε μια τοπική εκπομπή (“You can quote me”), ο Σάντερς ρωτήθηκε έντονα αν προτιμάει το σύστημα των “δημοτικών συνελεύσεων” (town-meeting system), μια πολύ παραδοσιακή μορφή συνελεύσεων

πολιτών που έχει βαθιές ρίζες στις πόλεις του Βερμόντ. Η απάντηση του Σάντερς ήταν εξίσου έντονη με την ερώτηση. Ήταν ένα emphatic “Όχι”.

Έχοντας εκφράσει τη δική του κλίση προς το σημερινό σύστημα των δημοτικών συμβουλίων (aldermanic system), ο δήμαρχος θα έμπαινε σε μια μακροχρόνια μάχη με το διοικητικό συμβούλιο των “Ρεπουμπλικρατών”[5] για τους διορισμούς και τα αιτήματα που θα απορρίπτονταν πεισματικά από το ίδιο το σύστημα κυβέρνησης που είχε την προηγούμενη έγκρισή του.

Οι διαμάχες του Σάντερς με τη διοίκηση των δημοτικών συμβούλων δεν άλλαξαν ιδιαίτερα την ταύτιση της «ανοικτής κυβέρνησης» με τον προσωπικό πατερναλισμό. Ως μια αποδεκτή σταθερά στην δημοτική πολιτική του Μπέρλινγκτον, διοικεί τώρα την πόλη με χαλαρή αυτοπεποίθηση, περιβαλλόμενος από μια μικρή ομάδα βοηθών, οι οποίοι διατυπώνουν τις καλύτερες ιδέες του και περιστασιακά δέχονται απ’ αυτόν την πιο οξεία εξύβριση. Το Δημοτικό Συμβούλιο για τις Τέχνες είναι μια υπόθεση προσεκτικά επιλεγμένη, είτε άμεσα από τον δήμαρχο είτε από πλήρως αφοσιωμένους σε αυτόν ακόλουθους· ομοίως, το Γραφείο Νεολαίας του Δημάρχου. Είναι δύσκολο να πούμε πότε ο Σάντερς θα δημιουργήσει ένα νέο «συμβούλιο» – ή, ορθότερα, ένα «γραφείο» – εκτός κι αν σημειώσουμε ότι υπάρχουν κοινότητες ειρηνιστών, οικολόγων ή ομοφυλόφιλων, για να μην μιλήσουμε για τις κοινότητες των ανέργων, των ηλικιωμένων, της πρόνοιας και πολλών παρόμοιων ψηφοφόρων που δεν έχουν “Δημοτικά Συμβούλια” στο Δημαρχείο. Ούτε είναι σαφές σε ποιο βαθμό κάποιο από τα υπάρχοντα συμβούλια αντιπροσωπεύει πραγματικά τοπικές οργανώσεις ή / και τάσεις που υπάρχουν στις υποκουλτούρες και τις περιθωριοποιημένες κοινότητες του Μπέρλινγκτον.

Ο Σάντερς είναι συγκεντρωτικός και η διοίκησή του, παρά τις δημοκρατικές της τάσεις, τείνει να μοιάζει περισσότερο με μια δημοτική ολιγαρχία παρά με μια δημοτική δημοκρατία. Οι Συνελεύσεις Σχεδιασμού Γειτονίας (Neighborhood Planning Assemblies) που εισήχθησαν στα έξι διαμερίσματα του

Μπέρλινγκτον το φθινόπωρο του 1982 και έχουν πλασαριστεί ευρέως ως απόδειξη της «δημοκρατίας λαϊκής βάσης» δεν ήταν θεσμοί που προήλθαν από το κεφάλι του Σάντερς. Η προέλευσή τους είναι αρκετά σύνθετη και προέρχεται από ένα συνονθύλευμα αντιλήψεων που αιωρούνταν γύρω από το Μπέρλινγκτον στις οργανώσεις γειτονιάς που συγκεντρώθηκαν λίγο μετά την εκλογή του Σάντερς το 1981 για να αναπτύξουν ιδέες για ευρύτερη συμμετοχή των δημοτών στην πόλη και τις υποθέσεις της. Είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι άνθρωποι της διοίκησης έπαιξαν κάποιο ρόλο στη διαμόρφωση συνελεύσεων, το ίδιο, όμως, έκαναν και άλλοι που έκτοτε έχουν έρθει αντιμέτωποι με το Σάντερς λόγω τοποθετήσεών του που έρχονται σε σύγκρουση με τις υποσχέσεις του προς το εκλογικό σώμα.

Η άποψη του Μπέρναρντ Σάντερς για την κυβέρνηση εμφανίζεται με την πιο έντονα χαραγμένη μορφή της σε μια συνέντευξη που έδωσε ο δήμαρχος σε έναν αρκετά ευνοϊκά διακείμενο δημοσιογράφο στην Burlington Free Press, τον Ιούνιο του 1984. Με τίτλο *“Ο Σάντερς δουλεύει για να διευρύνει τον ρόλο του δημάρχου”*, το κείμενο συνόδευε ένα πορτρέτο του δημάρχου σε μία από τις πιο σκεπτικές πόζες του με τη λεζάντα: *«Ξαναγράφουμε το ρόλο που μια δημοτική κυβέρνηση πρέπει να έχει στην πολιτεία του Βερμόντ»*. Το άρθρο παρέθεσε άμεσα την εκδοχή του Σάντερς για τη δημοτική κυβέρνηση: *«να διευρυνθεί και να ενισχυθεί ο ρόλος του γραφείου [του δημάρχου] στη δημοτική κυβέρνηση»*. Αυτή η διαδικασία χαρακτηρίστηκε από μια *«διεύρυνση του προσωπικού του Δημαρχείου»*, έναν αυξημένο *«ρόλο στην επιλογή του νέου διοικητή της Πυροσβεστικής»*, έναν *«παρόμοιο ρόλο στην Αστυνομία»* και *«σε αναπτυξιακά ζητήματα, όπως το προτεινόμενο ξενοδοχείο στο κέντρο της πόλης»*. Ως απάντηση στην κριτική ότι ο Σάντερς συγκεντρώνει την εξουσία και περιορίζει τους ελέγχους και την αμεροληψία στην κυβέρνηση, οι υποστηρικτές του *«υπογραμμίζουν ότι η συμμετοχή των πολιτών, τόσο μέσω των Συνελεύσεων Σχεδιασμού Γειτονιάς όσο και μέσω της αύξησης του αριθμού των συμμετεχόντων στις εκλογές, έχει ενισχυθεί σημαντικά»*. Το γεγονός ότι οι Συνελεύσεις Σχεδιασμού Γειτονιάς έχουν ουσιαστικά αφεθεί να εξασθενίσουν σε μια ατμόσφαιρα

αβλαβούς αμέλειας και ότι η συμμετοχή των ψηφοφόρων στις εκλογές δεν μπορεί με τίποτα να συγκριθεί με την άμεση συμμετοχή των πολιτών στα ζητήματα του δήμου, άφησε τον δήμαρχο εντελώς ατάραχο.

Ένας απλός απολογισμός των αποτελεσμάτων που είχε ο αυξημένος ρόλος του Σάντερς στις δημοτικές υποθέσεις αποτελεί ένα καλό τεστ για την πολιτική στρατηγική που απειλεί να θεσμοθετήσει μια “βερμοντιανή” εκδοχή του δημάρχου Κότς της Ν. Υόρκης. Η καλύτερη περίπτωση για τον δήμαρχο εμφανίζεται στο Monthly Review του Μαΐου του 1984, όπου ένα παιδιάστικο άρθρο της Μπέθ Μπέιτς, «συγγραφέως και αγρότισσας», διακηρύσσει τις αρετές της προσπάθειας του Σάντερς ως *«Σοσιαλισμού σε τοπικό επίπεδο»* – συνοδευόμενο, θα μπορούσα να προσθέσω, από ένα συνετό ερωτηματικό. Όπως ισχυρίζεται και ο ίδιος ο Σάντερς, ο κύριος άξονας του άρθρου είναι ότι η «σοσιαλιστική» διακυβέρνηση είναι «αποτελεσματική». Ο Σάντερς έδειξε ότι *«και οι ριζοσπάστες μπορούν να είναι οικονομικά συντηρητικοί [fiscal conservatives], ακόμη και αν ανησυχούν ότι η κυβέρνηση πρέπει και να κάνει τα μικρά πράγματα που κάνουν τη ζωή πιο άνετη»*, όπως οι επισκευές των δρόμων, η εθελοντική βοήθεια για να σκάβονται μονοπάτια για τους ηλικιωμένους μετά από χιονοθύελλες, και να εξοικονομεί χρήματα. Η διοίκηση φέρνει μεγαλύτερα έσοδα στο ταμείο της πόλης, εκσυγχρονίζοντας τη προϋπολογιστική διαδικασία, κυρίως επενδύοντας τα χρήματά της σε ιδρύματα υψηλών αποδόσεων, βάζοντας δημοτικές συμβάσεις σε ανταγωνιστικές δημοπρασίες, ελέγχοντας τις αγορές και βάζοντας τέλη σε διάφορα πράγματα όπως οικοδομικές άδειες, ανασκαφές, ιδιωτικούς συναγερμούς πυροσβεστικής και αστυνομίας κι άλλα παρόμοια.

Το γεγονός πως ο Σάντερς έχει ξεπεράσει τους Ρεπουμπλικάνους δεν πρέπει να το παίρνουμε ελαφριά. Εξετάζοντας στο σύνολο την οικονομική του πολιτική, η διακυβέρνηση του Σάντερς παρουσιάζει ορισμένες συναρπαστικές ομοιότητες με τη διακυβέρνηση του Ρήγκαν. Αυτό που υιοθέτησε ο Σάντερς εκδικητικά είναι το σύστημα “trickle-down economics”[6] – η

φιλοσοφία ότι η «ανάπτυξη» για το κέρδος έχει ως επακόλουθο τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη βελτίωση της κοινωνικής ευημερίας. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι το 1984, η Ετήσια Έκθεση του Κοινοτικού και Οικονομικού Γραφείου Ανάπτυξης του Δημαρχείου (μια δημιουργία του Σάντερς) ξεκινάει με μια χοντροκομμένη ενότητα για την «UDAG Spur Development». Οι UDAGs είναι επιχορηγήσεις αστικής ανάπτυξης που στοχεύουν να «μοχλεύσουν» δεσμεύσεις από τον ιδιωτικό τομέα για αναπτυξιακά σχέδια. Η Υπηρεσία διαδίδει ότι αυτά τα αιτήματα επιχορήγησης προς την Ουάσινγκτον θα αποφέρουν 25 εκατομμύρια δολάρια από τον «ιδιωτικό τομέα» και «θα δημιουργήσουν περίπου 556 νέες μόνιμες θέσεις πλήρους απασχόλησης και θα αποφέρουν 332.638 επιπλέον δολάρια ετησίως σε επιχορηγήσεις ιδιοκτησίας». Ανάμεσα στα πολλά επιτεύγματά της, η επιχορήγηση θα βοηθήσει τους ιδιοκτήτες του ξενοδοχείου Ράντισον στο Μπέρλινγκτον (ένα έκτρωμα που κόβει μέρος της υπέροχης θέας στη λίμνη του Μπέρλινγκτον και μια εταιρική παιδική χαρά που δεν ξέρουμε αν υπήρξε ποτέ) να επεκτείνουν την ιδιοκτησίας τους κατά «57 δωμάτια και 1000 τ.μ. επιπλέον χώρου δεξιώσεων. Θα κατασκευαστεί ένα νέο γκαράζ 505 θέσεων με στεγασμένη πρόσβαση στο ξενοδοχείο. Το Ξενοδοχείο Ράντισον θα είναι πλέον σε θέση να φιλοξενεί περιφερειακά συνέδρια και συνέδρια συλλόγων. Το έργο περιλαμβάνει επίσης την επέκταση του εμπορικού χώρου (κατά 3019 τ.μ.) του Burlington Square Mall. Η κατασκευή έχει αρχίσει και το έργο έχει προγραμματιστεί να ολοκληρωθεί στα τέλη του 1985». Οι άλλες επιχορηγήσεις είναι λιγότερο αμφιλεγόμενες, αλλά ασχολούνται πάντοτε με σχέδια είτε για την κατασκευή είτε για την αποκατάσταση της κατασκευής γραφείων, εμπορικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων και πολυκαταστημάτων – εκτός του σχεδίου του Σάντερς για την παρόχθια ζώνη, για την οποία περισσότερα παρακάτω.

Αναρωτιέται κανείς, ποιόν θέλει να ικανοποιήσει ένα τέτοιου τύπου περιγραφικό υλικό. Υποψήφιους εργαζόμενους που διαθέτουν συνήθως την εργατική τους δύναμη με κατώτατους μισθούς σε μια πόλη που είναι γνωστό ότι είναι κλειστή στα συνδικάτα; Τους κατοίκους του Old North End, που είναι οι αποδέκτες πενιχρών

κονδυλίων αποκατάστασης και ενός αποταμιευτικού προγράμματος για την αγορά ακινήτων, μιας καινοτόμου ιδέας που απομένει να φανεί η αξία της; Μερικοί μικροί επιχειρηματίες που πήραν δάνεια για να αναπτύξουν τις επιχειρήσεις τους ή άλλοι που έφτιαξαν τις προσόψεις τους σε αυτό που ο Σάντερς διατυμπανίζει ως μια προσπάθεια να «αναζωογονήσει» το Old North End, μια περιοχή που είναι ακόμα μία από τις πιο θλιβερές και καταθλιπτικές στο Βερμόντ; Οι κακοστεγασμένοι και οι ηλικιωμένοι, για τους οποίους το όργιο κατασκευής γραφείων κάνει το κόστος κατασκευής των λαϊκών κατοικιών να μοιάζει με χλευασμό των αναγκών τους; Εκτός από τα συγκροτήματα κατοικιών και τα λεγόμενα σπίτια «χαμηλού εισοδήματος» που εμφανίστηκαν σε μέρος της πόλης, η στέγαση για τους άπορους δεν είναι ένα σταθερό θέμα στις ομιλίες του Σάντερς, εκτός εάν ο δήμαρχος βρίσκεται σε προεκλογική εκστρατεία. Μετά από ένα διστακτικό πείραμα για κάποιου είδους «έλεγχο ενοικίων», το οποίο ηττήθηκε στις δημοσκοπήσεις μετά από μια τεράστια προπαγάνδα από τους εύπορους ιδιοκτήτες ακινήτων, η διοίκηση φάνηκε απρόθυμη να θέσει ζητήματα ελέγχου των ενοικίων, πόσο μάλλον να καταβάλει συντονισμένη προσπάθεια για να ενημερώσει τους πολίτες γι' αυτά. Το Μπέρλινγκτον, μάλιστα, βιώνει αυτό που ένας δημοσιογράφος κατήγγειλε εύστοχα ως «εξευγενισμός με ανθρώπινο πρόσωπο». Πράγματι, τέτοια κρίσιμα ζητήματα όπως η στέγαση για τους φτωχούς και τους ηλικιωμένους, ο συνδικαλισμός των κατάφωρα κακοπληρωμένων, η περιβαλλοντική υποβάθμιση και η ταχεία φθορά των παλαιών, κοινωνικά χρήσιμων, μικρών επιχειρήσεων που δεν μπορούν πλέον να αντέξουν οικονομικά τα αυξανόμενα ενοίκια στο κέντρο της πόλης – όλα παραμερίστηκαν κατά το περασμένο έτος μπροστά στα μεγάλα κατασκευαστικά σχέδια όπως αυτό για την παρόχθια ζώνη. Περισσότερο από κάθε άλλη πρόταση του Σάντερς, το σχέδιο αυτό προκάλεσε ένα μακρόχρονο σχίσμα μεταξύ του δημάρχου και των γνωστών υποστηρικτών του στο Old North End, την πιο ριζοσπαστική εκλογική περιφέρεια στο Μπέρλινγκτον.

Το παρόχθιο σχέδιο του Σάντερς κουβαλάει ένα πολύ περίπλοκο ιστορικό που θα απαιτούσε ένα άρθρο από μόνο του για να

εξηγηθεί. Το ακίνητο 24,5 στρεμμάτων, το οποίο ανήκει εν μέρει στον Κεντρικό Σιδηρόδρομο του Βερμόντ, στην Alden Corporation (μια κοινοπραξία πλούσιων κατοίκων) και στην ίδια την πόλη, έχει θέα σε μια από τις πιο γραφικές λίμνες και ορεινές περιοχές στα βορειοανατολικά. Ο Πακέτ, ο «πρόγονος» του Σάντερς, σχεδίαζε να «αναπτύξει» αυτό το εκπληκτικό τοπίο με συγκροτήματα ουρανοξυστών. Ο Σάντερς είχε κάνει έκκληση για μια «όχθη για το λαό», ένα βασικό ζήτημα σε όλες τις εκστρατείες του. Η δημοκρατία εξυπηρετήθηκε φαινομενικά όταν η κυβέρνηση διοργάνωσε μια ανοιχτή συνάντηση τον Φεβρουάριο του 1983 για να σχηματίσει τις προτεραιότητες που οι πολίτες θεωρούσαν ότι πρέπει να αντανakλώνται σε οποιοδήποτε σχέδιο. Οι προτεραιότητες της συνάντησης, χωρισμένες ανά εκλογικό διαμέρισμα, σε στυλ συνέλευσης γειτονιάς, επικεντρώθηκαν γύρω από πεζοδρόμια, υπαίθριους χώρους, προσβασιμότητα, εστιατόρια και καταστήματα, ακόμη και ένα μουσείο και καταφύγιο άγριων ζώων – και, μαζί παρόμοιες δημόσιες υποδομές, τις κατοικίες «μεικτού εισοδήματος»⁸. Το κατά πόσο οι προτεραιότητες αυτές θα μπορούσαν να επιτευχθούν χωρίς μια Αστική Επιχορήγηση Αναπτυξιακής Δραστηριότητας (UDAG) είναι εξαιρετικά προβληματικό. Το συναρπαστικό στην απάντηση του Σάντερς, ακόμη και πριν από την απόρριψη της επιδότησης, ήταν το χάος των δομών που περιόριζαν εντελώς την ώθηση των δημοτικών προτεραιοτήτων: μια δεύτερη έκδοση ενός ξενοδοχείου τύπου Radisson, ένα εμπορικό υπόστεγο που κάλυψε το μισό μήκος του πεζοδρόμου της πόλης, ένα πάρκινγκ 1200 θέσεων, ένα κτίριο γραφείων, ένα στενό δημόσιο μονοπάτι κατά μήκος της λίμνης – και μια διφορούμενη υπόσχεση για την παροχή τριακοσίων μικτών κατοικιών, πιθανότατα «διαθέσιμα για χαμηλά και μεσαία εισοδήματα ή / και άτομα με ειδικές ανάγκες». Ακόμα κι έτσι, αυτή η πρόταση στέγασης μετριάστηκε από περιορισμούς όπως «στο μέτρο του εφικτού» και υπό την προϋπόθεση να βρεθούν «χρηματοδοτήσεις με χαμηλά επιτόκια» και «επιδότησεις» που να καλύπτουν τα ενοίκια.

Μετά την απόρριψη της επιδότησης, το σχέδιο επανεμφανίστηκε από το Δημαρχείο με δύο αξιοσημείωτες αλλαγές. Τα σχέδιο

μικτών κατοικιών εξαφανίστηκε τελείως, ακόμη και ως υπόσχεση – και αντικαταστάθηκε από ένα σχέδιο για 150 με 300 συγκροτήματα κατοικιών κόστους 175 έως 300.000 δολάρια το καθένα (ένα φυσιολογικό σπίτι στο Μπέρλινγκτον πωλείται στα \$ 70-80.000) και ο δημόσιος χώρος, πενιχρός ήδη, περιορίστηκε περαιτέρω. Από οικιστικής απόψεως, η “όχθη για τον λαό” είχε γίνει ακριβώς ένας «θύλακας για τους πλούσιους», για να χρησιμοποιήσουμε μια από τις λεκτικές επιθέσεις που είχε απευθύνει ο Σάντερς στο σχέδιο του προκατόχου του, Πακέτ.

Τα προνόμια που παρέχονται από το παρόχθιο σχέδιο για τους εύπορους ανθρώπους είναι μια υπενθύμιση ότι μόνο συμβολική βοήθεια έχει παρασχεθεί στους φτωχούς. Οι μέθοδοι που χρησιμοποίησε ο Σάντερς για να πετύχει τη δημόσια συγκατάθεση για το σχέδιο ήταν ιδιαίτερα προσβλητικές: ο βομβαρδισμός των διαφημίσεων που προωθούσαν την εκδοχή του προγράμματος του δημάρχου και της Alden Corporation, στις οποίες οι “Σαντερίστας” βρήκαν τα ονόματά τους δίπλα σε αυτά των πιο διάσημων αντι-συνδικαλιστών, έρχεται σε έντονη αντίθεση με τις αναλογικά αδύναμες εκστρατείες που ξεκίνησε το Δημαρχείο σχετικά με τον έλεγχο ενοικίων και τη βελτίωση της στέγασης.

Η δημόσια αντίδραση εξελίχθηκε σε κρίση όταν το εκλογικό σώμα, όταν κλήθηκε να ψηφίσει ένα ομολογιακό δάνειο που θα κάλυπτε τη συμβολή της πόλης στο σχέδιο, έδωσε εκπληκτικά αποτελέσματα. Παρά την απόλυτη φρενίτιδα που χαρακτήρισε την εκστρατεία του δημάρχου για να επικρατήσει το «ναι», οι απαντήσεις από το ένα εκλογικό διαμέρισμα στο άλλο αποκάλυψε μια αξιοσημείωτη αλλαγή της κοινωνικής στάσης απέναντι στον Σάντερς. Αν και απαιτείται πλειοψηφία των δύο τρίτων για την έκδοση ομολογιακού δανείου στο Μπέρλινγκτον, τα διαμερίσματα 2 και 3 του Old North End καταψήφισαν κατηγορηματικά το ζήτημα των ομολόγων. **Αυτή ήταν η αντίδραση της «εργατικής τάξης» του Σάντερς, η οποία είχε δώσει στον δήμαρχο τις μεγαλύτερες πλειοψηφίες του στο παρελθόν.** Το διαμέρισμα 4, μια παραδοσιακή περιοχή μεσαίας τάξης, δώρισε στον δήμαρχο μια απλή πλειοψηφία μόλις πέντε ψήφων και το διαμέρισμα 5, το πιο ευνοϊκό εκ των

διαμερισμάτων της μεσαίας τάξης, μια απόρριψη δεκαπέντε ψήφων. Οι υψηλότερες αποδόσεις του Σάντερς προήλθαν από το διαμέρισμα 6 – «The Hill», όπως ονομάζεται – το οποίο συγκεντρώνει τα υψηλότερα ποσοστά πλούτου στην πόλη και τις πιο ευρύχωρες και ακριβές βίλες.

Για πρώτη φορά, μια πρόταση του Σάντερς, η οποία έθεσε σαφώς τη δημόσια αξιοπιστία του δημάρχου σε κίνδυνο, κατατροπώθηκε βαθιά – όχι από το πλουσιότερο διαμέρισμα στο Μπέρλινγκτον, το οποίο υποστήριξε το ζήτημα των ομολόγων με τα δύο τρίτα των ψήφων, αλλά από το Old North End, το οποίο απέρριψε κατηγορηματικά την πρότασή του. Προέκυψε ένα ταξικό θέμα το οποίο φαίνεται να αντικατοπτρίζει μια αηδία προς μια ρητορική που δεν οδηγεί σε ορατά αποτελέσματα.

Το ύστατο αποτέλεσμα της γηράσκουσας μορφής «σοσιαλισμού» του Σάντερς είναι να διευκολύνει την άνεση με την οποία τα επιχειρηματικά συμφέροντα μπορούν να επωφεληθούν από την πόλη. Πέρα από τους κινδύνους ενός ολοένα και πιο συγκεντρωτικού πολιτικού μηχανισμού, τον οποίο πρέπει τελικά να διαδεχθεί μια «ρεπουμπλικανική» κυβέρνηση, είναι τα εξαιρετικά προνόμια που έχει δώσει ο Σάντερς στις πιο επικίνδυνες επιχειρήσεις στο Μπέρλινγκτον – προνόμια τα οποία έχει δικαιολογήσει ένας «σοσιαλισμός» που έχει δεσμευτεί στην «ανάπτυξη», στο «σχεδιασμό», στην «τάξη» και σε έναν εργατικό «ριζοσπαστισμό» που αποφέρει χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας και μη συνδικαλιστικά ιδρύματα χωρίς να λαμβάνει υπόψη την ποιότητα ζωής και την περιβαλλοντική ευημερία της κοινότητας συνολικά.

Ο Μπέρναρντ Σάντερς θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα παράδειγμα ριζοσπαστικού δημοτισμού, ριζωμένου στην τοπική αμεσοδημοκρατική παράδοση του Βερμόντ, που θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως ζωντανή εκπαιδευτική αρένα για την ανάπτυξη ενεργών πολιτών και μιας λαϊκής πολιτικής κουλτούρας.

Είτε έφταιξε μια ρηχή παραγωγιστική αντίληψη περί «σοσιαλισμού» προσανατολισμένη στην «ανάπτυξη» και την «αποδοτικότητα» είτε απλώς ο προσωπικός καριερισμός, ο

δήμαρχος του Μπέρλινγκτον καθοδηγείται από μια στρατηγική που θυσιάζει την παιδεία της κινητοποίησης και τις δημοκρατικές αρχές για να έχει πραγματιστικά αποτελέσματα.

Αυτός ο «διευθυντικός ριζοσπαστισμός» με την τεχνοκρατική του τάση και την επιχειρηματική του ανησυχία για επέκταση είναι μεγαλοαστικός στον πυρήνα του – και μάλιστα θέτει υπό αμφισβήτηση την αυθεντικότητα των παραδοσιακών «σοσιαλιστικών» κανόνων. Μια πρόσφατη επικεφαλίδα της Burlington Free Press που ανακοίνωσε ότι «ο Σάντερς κάνει μπίζνες με το Παρόχθιο Σχέδιο», θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ετυμηγορία από το σύνολο των τοπικών επιχειρήσεων, ότι δεν είναι αυτοί που έχουν συνταχθεί με τον Σάντερς, αλλά ο Σάντερς έχει συνταχθεί με αυτούς. Όταν οι παραγωγικές μορφές του «σοσιαλισμού» αρχίζουν να μοιάζουν με εταιρικές μορφές καπιταλισμού, ίσως είναι καλό να αναρωτιόμαστε πώς προκύπτουν αυτές οι ανατροπές και κατά πόσο είναι τυχαίες. Αυτή η ερώτηση δεν πρέπει να αφορά μόνο τον Σάντερς και τους υποστηρικτές του· είναι ένα ζήτημα πικρής ανησυχίας για την αμερικανική ριζοσπαστική κοινότητα στο σύνολό της.

Πηγή: <https://theanarchistlibrary.org/library/bookchin-sanders>

Τελευταία ανάκτηση 31/1/2020

Σημειώσεις:

- 1 Πρωτεύουσα της Νικαράγουα
- 2 Πρόεδρος της Νικαράγουα την περίοδο 1985-1990 και από το 2007 έως σήμερα
- 3 Σοσιαλιστικό μηνιαίο περιοδικό της Ν. Υόρκης
- 4 Γειτονιά στο Μπέρλινγκτον
- 5 Republicrat – υποτιμητικός όρος, σύνθεση του republican και

Συνέντευξη Γιάννη Γιουλούντα (Δεύτερο Μέρος)

Την συνέντευξη επιμελήθηκαν η Μαριλένα Ευσταθιάδη και ο Αναστάσης Τ.

Σήμερα δημοσιεύουμε το δεύτερο και τελευταίο μέρος της συζήτησης με τον Γιάννη Γιουλούντα, η οποία και πραγματοποιήθηκε στον Ελεύθερο Κοινωνικό Χώρο “Αλιμούρα”, στα Γιάννενα.

Βαβυλωνία: Φεύγοντας από τα Κίτρινα Γιλέκα, ένα άλλο θέμα που μας απασχολεί, όπως κι εσάς φαντάζομαι, είναι η άνοδος της Λεπέν. Υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι θα είναι η επόμενη κυβέρνηση. Πώς το βλέπεις εσύ το θέμα;

Γιάννης Γιουλούντας: Υπάρχει, όντως, μεγάλη πιθανότητα να κερδίσει η Λεπέν τις επόμενες εκλογές. Αυτό δε σημαίνει ότι ο φασισμός θα φτάσει στην κυβέρνηση σε δύομισι χρόνια, την άνοιξη του 2022. Ο φασισμός βρίσκεται ήδη στην κυβέρνηση και άμα βγει η Λεπέν θα γίνει πιο έντονος. Αυτό που εννοώ είναι ότι μέσα σε αυτήν την κοινωνία, που είναι ήδη εξουσιαστική, που η ιεραρχία βρίσκεται παντού: στις σχέσεις, στην εκπαίδευση, στα εργοστάσια, στο σύστημα υγείας... Σε αυτή την κοινωνία η εξουσία είναι τόσο έντονη, τόσο ριζωμένη, που συχνά γίνεται φασιστική. Δεν προσπαθεί να φανεί δημοκρατική λόγω παράδοσης, δεν ψάχνει δικαιολογίες, δε φοράει κάποια μάσκα, αλλά χρησιμοποιεί τόση βία που οδηγεί πολλές φορές μέχρι το θάνατο. Ο φασισμός λοιπόν, εξελίσσεται μέσα σε μια τέτοια

κοινωνία, μέσα στην κοινωνική εξουσία που ήδη υπάρχει παντού. Και είναι δημιουργημένος από τον καπιταλισμό. Γιατί είναι η εκμετάλλευση που προωθεί την κυριαρχία. Ο δεσποτισμός δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την κυριαρχία. Ο καπιταλισμός έχει ανάγκη την εξουσία. **Ο καπιταλισμός που έχει ως στόχο την εκμετάλλευση της γης, του ανθρώπου και της ζωής, δεν μπορεί να λειτουργήσει αν δεν είναι βασισμένος σε μια κοινωνία εξουσιαστική, γιατί χωρίς κυριαρχία δεν μπορεί να υπάρξει εκμετάλλευση.** Οπότε, ο φασισμός υπάρχει ούτως ή άλλως σε αυτές τις κοινωνίες. Φαίνεται σε διάφορες στιγμές μέσα στην ιδιωτική ή τη δημόσια ζωή, αλλά προχωράει παράλληλα με τον καπιταλισμό και την εξουσιαστική κοινωνία.

Όταν είναι πιο δυνατός ο καπιταλισμός, όπως τώρα στη Γαλλία με τον Μακρόν, περνάνε νόμοι και γίνονται ενέργειες από την κυβέρνηση που είναι βγαλμένες ακριβώς από το πρόγραμμα της Λεπέν. Αυτό σημαίνει πως τώρα, στο τέλος του 2019, ήδη το μισό πρόγραμμα των Λεπέν, πατέρα και κόρης, έχει ήδη περάσει χωρίς να είναι στην εξουσία εδώ και 15 χρόνια. Τα υπόλοιπα ίσως να τα περάσει ο Μακρόν μέσα στα επόμενα δυόμισι χρόνια, καθώς γίνεται όλο και πιο εξουσιαστής κι όλο και πιο ρατσιστής. Προσπαθεί να ακολουθήσει τη Λεπέν για να μην του πάρει τη θέση. Όταν και αν φτάσει, λοιπόν, η Λεπέν στην κυβέρνηση την άνοιξη του 2022, θα είναι σαν τον Πούτιν, τον Μπολσονάρο, τον Τραμπ, τον Ορμπάν κλπ. Θα περάσουμε σε ένα νέο στάδιο, δηλαδή, το οποίο θα είναι χειρότερο, αλλά δε θα είναι και η μέρα με τη νύχτα με αυτό που ήδη υπάρχει.

Δεν μπορώ να απαντήσω σε αυτή την ερώτηση χωρίς να ενημερώσω πως υπάρχουν άνθρωποι μέσα στα κινήματα που πιστεύουνε πως αν βγει η Λεπέν θα δημιουργηθεί μια κοινωνική επανάσταση. Είναι ένας μύθος που υπάρχει από παλιά και σε άλλες χώρες. Οι περισσότεροι μαοϊστές και λενινιστές στη Γαλλία έχουν αυτή την άποψη. Υπάρχουν μέχρι και άνθρωποι οι οποίοι την ψηφίζουν για να προωθήσουν αυτήν την κατάσταση, αυτό το μύθο για να δημιουργηθεί χάος. Αλλά δε θα υπάρξει κανένα χάος. Η μπουρζουαζία είναι έτοιμη να ψηφίσει τη Λεπέν. Οι Λεπέν είναι

πάρα πολύ πλούσιοι, είναι μπουρζουαζία 100%. Δεν έχει να φοβηθεί κάτι ο καπιταλισμός από την εκλογή της. **Ούτως ή άλλως ο φασισμός, από το παρελθόν, είναι ο μπαλαντέρ του καπιταλισμού.** Όταν ο καπιταλισμός δεν μπορεί να μας κοροϊδέψει με το θέαμα, όταν δε βαστάει γερά στα πόδια του, τότε βλέπουμε απέναντί μας το φασισμό. Δεν είναι η πρώτη του επιλογή, βέβαια, αλλά όταν ζορίζεται χρησιμοποιεί τον μπαλαντέρ του απέναντι σε όποιον σηκώσει το κεφάλι του. Οπότε κάθε φορά που το κίνημα είναι πιο έντονο, τότε ο καπιταλισμός και η εξουσία αλλάζουν μορφή και βγαίνει ξανά η μορφή του ολοκληρωτισμού.

Β.: Μιας και μιλάμε για ολοκληρωτισμό, πιστεύεις πως έχει αναβαθμιστεί η καταστολή στη Γαλλία τα τελευταία χρόνια;

Γ.Γ.: Η λέξη ολοκληρωτισμός μας βοηθάει πολύ να καταλάβουμε την κατάσταση που επικρατεί. Παρόλο που, όπως έλεγα και πριν, δεν έχουμε φτάσει στον απόλυτο φασισμό και παρόλο που οδεύουμε προς αυτόν, ο φασισμός δεν υπάρχει μόνο όταν στις κυβερνήσεις των εκάστοτε χωρών εκλέγονται φασιστικά κόμματα. Τα μέσα που χρησιμοποιεί μια κυβέρνηση, δεξιά ή αριστερή, μπορούν να είναι φασιστικά: οι νόμοι, τα εργαλεία, ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιεί την αστυνομία απέναντι στο κοινωνικό κίνημα ή τους μετανάστες... Δεν μπορούμε να πούμε ότι με τον Μακρόν, για παράδειγμα, βιώνουμε το φασισμό στο 100%, βιώνουμε σίγουρα, όμως, τον ολοκληρωτισμό. Έχει γεννηθεί τα τελευταία χρόνια ένας ολοκληρωτισμός, ο οποίος βασίζεται στην τεχνολογία και στο φόβο απέναντι στην τρομοκρατία. Στην Ευρώπη, κυρίως, υπάρχει μεγάλη ισλαμοφοβία. Οπότε οι κυβερνήσεις χρησιμοποιούν το επιχείρημα "Λιγότερη ελευθερία, περισσότερη ασφάλεια". Αρχικά με τους αντιτρομοκρατικούς νόμους των ΗΠΑ με τους Δίδυμους Πύργους, μετά στη Γαλλία με το "κράτος έκτακτης ανάγκης" και με ένα σωρό άλλα παραδείγματα, η εξουσία χρησιμοποιεί τη δικαιολογία της ασφάλειας για να έχει απόλυτο έλεγχο της προσωπικής ζωής μας. Τώρα στη Γαλλία, για να μπει η αστυνομία σε ένα σπίτι δε χρειάζεται καν εισαγγελέας. Σε σχέση με τρία χρόνια πριν, είναι φοβερό το πόσο εύκολα μπορεί να μπει η αστυνομία μέσα σε ένα σπίτι. Η Γαλλία είναι πολύ

μπροστά σε θέματα τεχνολογίας και τη χρησιμοποιεί στο στρατό και στην παρακολούθηση. Η Τυνησία, βέβαια, είναι ένα παράδειγμα που αποδεικνύει ότι δεν είναι παντοδύναμη η κυβέρνηση, παρά τη χρήση της τεχνολογίας που κάνει. Κι αυτό γιατί λίγο πριν πέσει η κυβέρνηση της Τυνησίας, η Γαλλία της είχε πουλήσει τον τεχνολογικό εξοπλισμό που διαθέτει και η ίδια.

Από τη μια η ελληνική κοινωνία είναι σαν πειραματόζωο ενός πιο εντατικού καπιταλισμού. Από την άλλη, στη Γαλλία βλέπουμε μια μορφή ολοκληρωτισμού που δεν υπάρχει ακόμα τόσο έντονα στην Ελλάδα. Γιατί το ελληνικό κράτος δε χρησιμοποιεί ακόμα τόσο πολύ την τεχνολογία, όπως επίσης και ο λαός τη χρησιμοποιεί λιγότερο σε σχέση με το εξωτερικό. Πέρα από τα smartphones, ένα πρόβλημα στη Γαλλία είναι η χρήση της πιστωτικής κάρτας. Διαρκώς βγαίνουν νόμοι που περιορίζουν τη δυνατότητα χρήσης και ανάληψης μετρητών. Όταν περνάς από τα διόδια για παράδειγμα, σε ελάχιστες περιπτώσεις επιτρέπεται η πληρωμή με μετρητά και όπου επιτρέπεται οι ουρές είναι τεράστιες. Επίσης, η Γαλλία είναι η δεύτερη χώρα στην Ευρώπη σε επίπεδο παρακολούθησης. Υπάρχουν κάμερες παντού. Μεγάλη είναι και η παρακολούθηση που γίνεται μέσα από το διαδίκτυο: με ποιόν μιλάμε, τι ψάχνουμε... Όταν κάποιος παρακολουθείται από την αστυνομία, πολλές φορές του βάζουν τσιπάκι κάτω από το αυτοκίνητο. Απ' όσο ξέρω, οι ασφαλίτες στη Γαλλία είναι αναλογικά λιγότεροι απ' ότι στην Ελλάδα. Αλλά τη δουλεία τους την κάνει η τεχνολογία. Οπότε, ο ολοκληρωτισμός που βιώνουμε βασίζεται πρώτα απ' όλα στη δυνατότητα της εξουσίας να μας παρακολουθεί στην ιδιωτική μας ζωή.

Β.: Η διαφορά ανάμεσα στο φασισμό και τον ολοκληρωτισμό ποια είναι;

Γ.Γ.: Μίλησα για το φασισμό πριν. Ο ολοκληρωτισμός, νομίζω ξεκινάει εκεί που η εξουσία εξαφανίζει τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην δημόσια και την ιδιωτική ζωή του ατόμου. Και για έναν άνθρωπο που απλά κάθεται στον καναπέ του και βλέπει σειρές, ίσως αυτό να μην είναι πρόβλημα, ίσως να μην τον

ενοχλεί. Όμως για όποιον θέλει να αντιδράσει στις κοινωνικές ανισότητες, στο ρατσισμό, στην απώλεια της ελευθερίας του λόγου, στις διακρίσεις από την πλευρά του κράτους, η εξουσία μπαίνει εμπόδιο. Δηλαδή, για να το κλείσουμε, ο ολοκληρωτισμός είναι ένα βήμα προς το φασισμό κατά το οποίο η εξουσία μαζεύει τα εργαλεία και τις πληροφορίες που χρειάζεται για να κάνει το επόμενο βήμα. Με όλη αυτή τη δουλειά που έχει κάνει ο Μακρόν στο κομμάτι του ολοκληρωτισμού, αν ανέβει η Λεπέν στην εξουσία θα τα βρει όλα έτοιμα κι αυτό θα βάλει φοβερές δυσκολίες στο αντιφασιστικό κίνημα.

Β.: Κλείνοντας, θα ήθελες να ευχηθείς κάτι θετικό;

Γ.Γ.: Το περίεργο είναι ότι σε αυτή τη δύσκολη κατάσταση που μας κάνει όλους πιο απαισιόδοξους, υπάρχει και μια θετική πλευρά. Γιατί πολύ απλά, ένας άνθρωπος, τόσο στη δημόσια όσο και την ιδιωτική ζωή του, δεν κάνει βήματα μπροστά αν δεν είναι ανάγκη. Αυτή τη στιγμή η ανθρωπότητα δεν έχει επιλογή. Όπως μας λέτε κι εσείς στις συνεντεύξεις για την καινούρια ταινία, δεν υπάρχει άλλος πλανήτης. Όταν πριν 150 χρόνια ο Μπακούνιν δημιούργούσε ένα διεθνές αντιεξουσιαστικό κίνημα, δεν υπήρχαν οι ίδιες συνθήκες. Τότε παλεύαν να πάρουν οι άνθρωποι τη ζωή στα χέρια τους, να είναι ελεύθεροι και ίσοι. Τώρα δεν είναι μόνο αυτό το επίδικο. Προτεραιότητα είναι να σώσουμε την ίδια μας τη ζωή. **Γιατί βρισκόμαστε σε ένα οικολογικό αδιέξοδο.** Κι επειδή όσο περνάει ο καιρός η εξουσία θα γίνεται πιο ισχυρή, εμείς πρέπει να τη διαλύσουμε πριν να μας διαλύσει.

Εννοώ πως με τόση δύναμη στα χέρια της η εξουσία δε θα περάσει από πρώτο και δεύτερο βήμα, αλλά θα μας πάει κατευθείαν στο φασισμό. Και τέλος, σχετικά με τις κοινωνικές ανισότητες, οι οποίες γίνονται όλο και πιο έντονες (8 άτομα σε όλο τον κόσμο είναι τόσο πλούσια όσο τα φτωχότερα 3,5 δις). Και δεν υπάρχει λόγος για να αλλάξει αυτό. Όσο υπάρχει η δυνατότητα να συντηρείται αυτή η οικονομική ανισότητα θα συνεχίζει να υπάρχει. Για εμάς, οι άνθρωποι αυτοί που έχουν τόσο πλούτο στα χέρια τους και θέλουν να γίνονται όλο και πλούσιοι είναι

νάρκισσοι, είναι σα κατά συρροή δολοφόνοι για την υπόλοιπη κοινωνία, είναι επικίνδυνοι. Πώς γίνεται κάποιος να ζητάει όλο και περισσότερα πράγματα από ένα εργοστάσιο ας πούμε, στο οποίο δουλεύουν δεκάχρονα παιδιά στην Κίνα; Πώς γίνεται να κυνηγάει η αστυνομία ανθρώπους που κλέβουν στα σούπερ μάρκετ για να φάνε και να αφήνουν αυτούς; Όχι η αστυνομία, αλλά η κοινωνία πρέπει να κυνηγήσει αυτούς τους ανθρώπους και να μην τους αφήσουμε να μας κάνουν όλο αυτό το κακό που μας κάνουν αυτή τη στιγμή. Οπότε, κλείνοντας, αυτή τη στιγμή είμαστε αναγκασμένοι να κουνηθούμε, πρέπει να διακινήσουμε αυτό το μήνυμα. Δε γίνεται να προχωρήσουμε έτσι· ή θα φτάσουμε στην κοινωνική απελευθέρωση ή θα μας πατήσει όλους η εξουσία. Η κοινωνική απελευθέρωση είναι προς το συμφέρον όλων, εκτός αυτών των ελάχιστων ζάμπλουτων ανθρώπων. Ο καπιταλισμός που τα βλέπει όλα σαν εμπόρευμα και η εξουσία, με τη μορφή και με τα εργαλεία που έχει στα χέρια της θα μας πατήσει όλους κάτω μέχρι το τέλος.

Δεν υπάρχει επιλογή. Ή ζωή ή θάνατος.

Συνέντευξη Γιάννη Γιουλούντα (Πρώτο Μέρος)

Την συνέντευξη επιμελήθηκαν η Μαριλένα Ευσταθιάδη και ο Αναστάσης Τ.

Πριν λίγες ημέρες, βρέθηκε στην πόλη των Ιωαννίνων ο Γιάννης Γιουλούντας. Ο Γιάννης, σύντροφος και αγωνιστής στις τάξεις πλειάδας κοινωνικών κινημάτων στην Γαλλία, όπου και κατοικεί μόνιμα, συχνά-πυκνά επισκέπτεται την Ελλάδα, οργανώνοντας μεταξύ άλλων τα “καραβάνια αλληλεγγύης”, τα οποία τόσο τράβηξαν την προσοχή – για όλους τους λάθους λόγους – των

εγχώριων ΜΜΕ. Συγγραφέας, ποιητής και ντοκιμαντερίστας, βρέθηκε στην Ήπειρο, στα πλαίσια της δημιουργίας ενός νέου ντοκιμαντέρ, με τίτλο *“Να μη φοβόμαστε τα ερείπια”*, και περιηγήθηκε τα βουνά της περιοχής για να συνομιλήσει με τους ανθρώπους των κινημάτων κατά των εξορύξεων υδρογονανθράκων. Τις ημέρες που έμεινε στην πόλη επισκέφθηκε τον Ελεύθερο Κοινωνικό Χώρο “Αλιμούρα” και συζήτησε με μέλη της συντακτικής ομάδας της Βαβυλωνίας. Σήμερα δημοσιεύουμε το πρώτο μέρος αυτής της πολύ ενδιαφέρουσας συζήτησης.

Βαβυλωνία: Γιάννη, τι είναι αυτό που σε έκανε να ασχοληθείς με το πολιτικό ντοκιμαντέρ;

Γιάννης Γιουλούντας: Ξεκίνησα να κάνω ταινίες γιατί πολύ απλά, δεν αρκούσε να βγάζω φωτογραφίες και να γράφω κείμενα για να αναδείξω μια κατάσταση με τον τρόπο που ήθελα. Τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα, μέσα στα κινήματα, έλειπε η άμεση επαφή, ένας τρόπος για να μιλάνε τα κινήματα κατευθείαν. Οπότε, άρχισα να παίρνω συνεντεύξεις με βίντεο και μετά από πολλές συζητήσεις και πολλή σκέψη, αποφάσισα να γυρίσω το κουμπί της κάμερας, όπως δηλώνω και στην αρχή του *“Να μη ζήσουμε σα δούλοι”*. Από τότε και μετά προσπαθήσαμε μέσα στις ταινίες – όχι μόνο εγώ, αλλά και η συλλογικότητα με την οποία φτιάχνουμε τις ταινίες – να χρησιμοποιούμε και τα βίντεο, αλλά και αποσπάσματα από βιβλία. Εγώ έρχομαι από τον κόσμο του βιβλίου. Έχω γράψει μερικά βιβλία και συμμετέχω σε μια ελευθεριακή έκδοση στη Γαλλία, *“Les éditions libertaires”*. Επίσης, από παλιά γράφω στίχους. Πολλά τραγούδια που παίζουν στις ταινίες τα έχω γράψει εγώ. Δεν υπάρχει επανάσταση χωρίς μουσική. Όλα τα επαναστατικά φαινόμενα έχουν συνοδευτεί από τραγούδια. Γι’ αυτό κι εμείς παίρνουμε τα μισά τραγούδια έτοιμα και τα υπόλοιπα τα δημιουργούμε μόνοι μας. Ήταν μεγάλη μου χαρά να συνδυάσω τα πράγματα που με ενδιαφέρουν κι αυτά που ξέρω να κάνω και μαζί με τη συλλογικότητά μου να προσφέρουμε μια “είσοδο” στο κίνημα. Σε κάποιους το συναίσθημα θα ξυπνήσει μέσα από ένα τραγούδι, σε άλλους από την εικόνα, σε άλλους μια συνέντευξη, μια σκέψη ή κάποιο συγκεκριμένο

παράδειγμα και σε άλλους από τα αποσπάσματα των βιβλίων (πχ. Καζατζάκης, Καστοριάδης κλπ). Η εικόνα είναι πολύ σημαντική, γιατί δίνει τροφή για σκέψη. Έχουμε δει πολλές φορές στο ίντερντετ κόσμο να χρησιμοποιεί πλάνα από τις ταινίες μας, μόνο από τα κομμάτια με τα αποσπάσματα/ τα αποφθέγματα. Φαίνεται λίγο σα να είναι ένα μπάλωμα από διάφορα πράγματα και μπορούμε να κάνουμε την κριτική ότι πηγαίνουμε πολύ γρήγορα από το ένα θέμα στο άλλο, αλλά εμείς προσπαθούμε να ανοίγουμε παράθυρα, να δημιουργούμε μια πρόσβαση στο κίνημα. Επίσης, προσπαθούμε να μιλήσουμε στη νέα γενιά, δηλαδή, σε ανθρώπους που καταλαβαίνουν ότι υπάρχει πρόβλημα, αλλά δε βλέπουν ακόμα τις λύσεις που προτείνουμε εμείς μέσα στο αντιεξουσιαστικό κίνημα.

Β: Μας είπες ότι οι ταινίες σου είναι ένας τρόπος για να συνδεθεί το κίνημα στην Ελλάδα με το κίνημα στο εξωτερικό, κάτι που κατάφερε και το κομμάτι αλληλεγγύης ως ένα βαθμό. Ποιο ήταν το σκεπτικό πίσω από αυτή τη δράση;

Γ.Γ: Από την πρώτη στιγμή που συμμετείχα στο κίνημα στην Ελλάδα, στον αντιεξουσιαστικό χώρο γενικά, προσπάθησα να συνδέσω την αντιπληροφόρηση με την αλληλεγγύη. Για εμένα αυτά τα δύο λειτουργούν μαζί. Ίσως όχι πάντα, αλλά συχνά. Οπότε από το Δεκέμβρη του '08 που ήμουν στην Ελλάδα, το πρώτο πράγμα που έκανα στο εξωτερικό ήταν, όχι μόνο να ενημερώσω για όσα συμβαίνουν, αλλά και να μαζέψω υπογραφές στήριξης για τους πολιτικούς κρατούμενους, που αυξήθηκαν πάρα πολύ γρήγορα στην Ελλάδα. Το 2011 έβγαλα ένα βιβλίο με τίτλο "*Paroles des murs athéniens*" (Λόγια στους αθηναϊκούς τοίχους), για τα γκράφιτι στην Αθήνα. Τα έσοδα από το βιβλίο πήγαν σχεδόν όλα για αλληλεγγύη στον Ελεύθερο Κοινωνικό Χώρο Nosotros, στα Εξάρχεια, γιατί είχαν κάποιες οικονομικές δυσκολίες. Ήταν η πρώτη φορά που χρησιμοποιήσαμε τη δημιουργία για να βοηθήσουμε άμεσα, με αλληλεγγύη, τις δομές μας. Μετά, έγραψα κι ένα δεύτερο βιβλίο, το "*Exarcheia la noire*" με τον ίδιο τρόπο. Και τα δυο βιβλία βγήκαν από τις εκδόσεις "Éditions Libertaires". Το 2013, με την ταινία "*Να μη ζήσουμε σα δούλοι*", στην αρχή

ήταν όλα δωρεάν: οι προβολές, οι συζητήσεις... Αλλά μετά, λόγω της μεγάλης απήχησης, δε χωρούσε ο κόσμος στους χώρους και τις καταλήψεις μας στη Γαλλία. Οπότε ξεκινήσαμε τις προβολές μέσα σε κινηματογράφους που χωρούσαν μέχρι και 300 άτομα. Βάζαμε όσο χαμηλότερη τιμή μπορούσαμε και μας έμενε ένα ελάχιστο κέρδος. Με αυτά τα λεφτά αποφασίσαμε να βοηθήσουμε τις δομές που φαίνονται μέσα στην ταινία. Από τη BIO.ME, για παράδειγμα, αγοράσαμε σαπούνια. Βοηθήσαμε την κοινωνική κουζίνα "Άλλος άνθρωπος", πάλι το Nosotros, το B0Ξ, αλλά και την ΑΔΥΕ (Αυτοοργανωμένη Δομή Υγείας Εξαρχείων). Μέσα στο "Να μη ζήσουμε σα δούλοι" φαίνεται πώς βοηθήσαμε στην αρχή την ΑΔΥΕ, από το χτίσιμο. Δεν ήταν πάντα πολλά τα λεφτά, αλλά προσπαθούσαμε να βοηθήσουμε αρκετές δομές. Στην αρχή στηρίζαμε καμιά δεκαριά και φτάσαμε μέχρι τις τριάντα δομές το χρόνο. Έτσι κάναμε και με τη δεύτερη και με την τρίτη ταινία, έτσι θα κάνουμε και με την τέταρτη.

Το κομβόι δημιουργήθηκε χάρη στη δύναμη που είχαν οι ταινίες. Δηλαδή, είχαμε κάποια χρήματα από τις ταινίες και κάναμε πολλές γνωριμίες χάρη σε αυτές. Είχαμε δημιουργήσει σχεδόν ένα ρεύμα, ένα κίνημα αλληλεγγύης μέσα στη Γαλλία. Ήδη ξέραμε κόσμο αλλά πολλοί άνθρωποι ήρθαν σε επαφή μαζί μας για να βοηθήσουν. Οπότε, με τη σκέψη του Elisée Reclus "Travaillons à nous rendre inutiles" (Ας δουλέψουμε για να γίνουμε άχρηστοι). Σε αυτό το πνεύμα είπαμε σε 50-60 άτομα να έρθουν μαζί μας στο κομβόι για να έρθουν σε άμεση επαφή με το κίνημα στην Ελλάδα. Πήγαμε Θεσσαλονίκη, πήγαμε Κρήτη, πήγαμε Αθήνα κι έτσι δημιουργήσαμε επαφές πέρα από το θεωρητικό και πέρα από τις ταινίες. Μέσα στο κομβόι το 70% των χρημάτων που φέρνουμε στις δομές βγαίνουν από τις ταινίες. Όμως, τα υπόλοιπα τα μαζεύουν οι σύντροφοι, για παράδειγμα από συναυλίες που κάνουν σύντροφοι. Τα μαζεύουμε αυτά τα χρήματα και όταν είμαστε όλοι μαζί, συνήθως μέσα στο πλοίο, συζητάμε πού πήγαν τα λεφτά την προηγούμενη φορά και πού θέλουμε να τα διαθέσουμε. Όμως υπάρχει και κόσμος ο οποίος δε θέλει να δίνει χρήματα, προτιμάει ας πούμε να δίνει γάλατα για τα παιδιά, πάνες κλπ γιατί μπορεί να είναι δύσπιστος. Κάνουμε, λοιπόν, μια λίστα με

ό,τι ανάγκες υπάρχουν στις δομές (Νοταρά, Δομή προσφύγων στο Μικρόπολις, ΑΔΥΕ κλπ) και την κυκλοφορούμε πολύ στη Γαλλία. Μαζεύουμε τα πιο χρήσιμα από όσα μας φέρνουν -γιατί, πολλές φορές μας φέρνουν πράγματα που δεν έχουν καμία σχέση με αυτά που ζητάμε- και τα οργανώνουμε. Γιατί για εμάς η αναρχία είναι το αντίθετο από το χάος και η αλληλεγγύη δεν είναι φιλανθρωπία. Οπότε δε φέρνουμε τα σκουπίδια μας και ό,τι δε θέλουμε. Οργανώνουμε τα προϊόντα σε μια σειρά, μέσα σε κουτιά και κατά είδος και τα φέρνουμε στις δομές με τρόπο που να τις βοηθάμε. Πριν το πρώτο μεγάλο κομβόι μαζευόμασταν λίγα αμάξια, χωρίς φορτηγάκια και πηγαίναμε κατευθείαν στις δομές χωρίς να κάνουμε θόρυβο. Το πρώτο μεγάλο κομβόι, το Μάρτιο του '17, ήρθαμε με 27 φορτηγάκια -24 από τη Γαλλία, ένα από το Βέλγιο, ένα από την Ελβετία κι ένα από την Ισπανία. Από τότε άρχισε να γίνεται πολύ γνωστό και άρχισαν να το παίζουν στις ειδήσεις, όπως δείχνει το "Έρωτας και Επανάσταση". Υπήρξε μεγάλη παραπληροφόρηση, έλεγαν ότι είχαμε καλάσνικοφ, ότι φέρναμε φαγητό μόνο για τους πρόσφυγες και όχι για τους Έλληνες. Όλα αυτά ήταν ψέματα και το ήξεραν αυτοί που το έλεγαν ότι είναι ψέματα. Η αστυνομία πήρε τις πινακίδες μας για να μας πιέσει και να μας σταματήσει την επόμενη φορά. Η επόμενη φορά που ήρθαμε ήταν το Νοέμβριο του '17. Έτσι ξεκίνησε, λοιπόν, η δράση με τα κομβόι. Δεν τελείωσε, απλά αυτή τη στιγμή έχουμε βάλει μια παύλα, λόγω της κατάστασης στην Αθήνα και γενικά στην Ελλάδα με τη δεξιά. Περιμένουμε να δούμε πώς θα κινηθούν τα πράγματα και θα συνεχίσουμε την αλληλεγγύη. Εμείς, στο κομβόι αλληλεγγύης, αυτό που βάζουμε σε πρώτη σειρά προτεραιότητας είναι η πολιτική αλληλεγγύη. Δεν είμαστε εδώ γιατί είμαστε πιο πλούσιοι από τους Έλληνες και τους πρόσφυγες. Δεν είμαστε εδώ για την οικονομική και την υλική αλληλεγγύη, αλλά για την πολιτική αλληλεγγύη. Τα υπόλοιπα είναι το αποτέλεσμα αυτής. Και ίσως μια μέρα να χρειαστεί να γίνει και το αντίθετο, μπορεί να το χρειαστούμε στη Γαλλία περισσότερο. Γι' αυτό προσπαθήσαμε με τους συντρόφους μας να οργανώσουμε και επιστροφή προς τη Γαλλία με Έλληνες κι έχει γίνει σε κάποιες περιπτώσεις με άτομα της Νοταρά, της ΑΚ, του ΒΟΞ, του Perseus 999. Προσπαθούμε, λοιπόν, να φτιάξουμε την

επαφή κι από την αντίστροφη πλευρά.

Β: Σε μερικές μέρες, τη 17 Νοέμβρη, κλείνει ένας χρόνος από τα Κίτρινα Γιλέκα. Πιστεύεις πως αυτό το κίνημα υπάρχει ακόμα; Ποια είναι η εκτίμησή σου για τη φετινή συγκέντρωση;

Γ.Γ: Η 17 Νοέμβρη είναι μια σημαντική μέρα στην Ελλάδα, αλλά και στη Γαλλία τώρα πια, αφού ξεκίνησε το κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων στις 17 Νοέμβρη του 2018. Πρέπει να πω πρώτα απ' όλα ότι, στην αρχή, ήμασταν πολύ δύσπιστοι μέσα στο αντιεξουσιαστικό και το αντιφασιστικό κίνημα γενικά, γιατί αφενός, σκοπός αρχικά ήταν μόνο να παλέψουν ενάντια στην αύξηση των τιμών στα καύσιμα και αφετέρου, μέσα σε αυτό το λαϊκό κίνημα υπήρχε πολύς κόσμος από την ακροδεξιά, μέχρι και βασιλικοί. Κάποιες φορές υπήρξαμε και πολύ δύσπιστοι απέναντί τους και περιμέναμε να δούμε τι έκρυβε μέσα του, τι βάθος μπορούσαμε να βρούμε. Και τελικά εκπλαγήκαμε. Δεν το περιμέναμε τόσο έντονο. Μέσα σε μια βδομάδα έγινε ακόμα πιο έντονο και μέχρι τις αρχές Δεκέμβρη έγινε χαμός. Έχουμε εικόνες απίστευτες από εκείνες τις μέρες, τις οποίες είχαμε να δούμε στη Γαλλία, τόσο στο Παρίσι όσο και αλλού, από το Μάιο του '68. Οπότε, το αντιφαστιστικό κίνημα αποφάσισε να μπει μέσα στο κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων και να το καθαρίσει, όσο μπορούσε, από φασίστες. Αυτό με την άδεια και τη βοήθεια από πολλούς ανθρώπους από τα Κίτρινα Γιλέκα που μας κατάλαβαν και που ενοχλούνταν πολύ από την παραπληροφόρηση των μέσων, τα οποία διέδιδαν ότι τα Κίτρινα Γιλέκα είναι μόνο ακροδεξιοί. Δεν ήταν ψέμα ότι υπήρχαν πολλοί ακροδεξιοί ανάμεσά τους, αλλά η εικόνα που παρουσιάζανε ήταν μια καρικατούρα. Αυτοί οι άνθρωποι, λοιπόν, συμφώνησαν ότι έπρεπε να γίνει αυτή η δουλειά, χωρίς να δημιουργηθούν προβλήματα. Έπρεπε, ενώ ήμασταν μέσα στο κίνημα, να αφήσουμε τους φασίστες απ' έξω, χωρίς όμως να κάνουμε χαμό. Δεν μπορούμε, όμως, να πούμε ότι έχουμε διώξει τους φασίστες από αυτό το κίνημα. Φασίστες δεν είναι μόνο όσοι φαίνονται. Υπάρχει και το κοινωνικό φαντασιακό του φασισμού. Ενωώ ότι υπάρχει πολύς κόσμος μέσα στα Κίτρινα Γιλέκα που, μάλλον, έχει ψηφίσει Λεπέν, μάλλον είναι

φαλλοκράτες, μάλλον είναι ρατσιστές και είναι ακόμα μέσα σε αυτό το κίνημα. Όμως, η μεγάλη διαφορά είναι ότι δεν υπάρχουν σχεδόν καθόλου οι αρχηγοί των γνωστών φασιστικών ομάδων. Εκτός από κάποια σημεία στη Γαλλία όπου είναι πολύ δυνατοί, πιο δυνατοί από το αντιφασιστικό κίνημα. Στα περισσότερα μέρη όμως, έχουμε καταφέρει να αλλάξουμε την εικόνα των Κίτρινων Γιλέκων.

Μέσα στα Κίτρινα Γιλέκα οι αριστεροί, οι ακροαριστεροί και οι αντιεξουσιαστές, προσπαθούν να μη μιλάνε μόνο για τα καύσιμα. Μιλήσαμε για την ομοφοβία, το ρατσισμό, μέχρι και για την οικολογία. Μιλήσαμε και για τον ταξικό πόλεμο. Σε αυτό το κίνημα υπάρχουν άνθρωποι από τη μεσαία τάξη, οι οποίοι έχουν δικά τους μαγαζιά, όμως έχουν “πέσει” από την τάξη τους. Στη Γαλλία υπάρχει γι’ αυτούς ο όρος “*declassé*” (~υποβιβασμένος/ξεπεσμένος). Ένας τέτοιος άνθρωπος είναι, για παράδειγμα κάποιος που έχει ένα μαγαζί, αλλά δεν μπορεί να τα βγάλει πέρα. Οι “*declassés*”, λοιπόν, τείνουν να πηγαίνουν αργά ή γρήγορα προς την ακροδεξιά. Μπορούμε να πούμε ότι καταφέραμε και προλάβουμε αυτές τις ομάδες να τις κρατήσουμε μαζί μας σε μεγάλο βαθμό. Καταφέραμε να τους κάνουμε να καταλάβουν, τώρα που έχουν πέσει στη δικιά μας τάξη, από πού έρχεται το πρόβλημα. Εμείς δεν πιστεύουμε ότι υπάρχει το 1% κατά του 99%. Δεν πιστεύουμε, όπως στηρίζει ο Γκρέμπερ, ότι είμαστε στο 99%. Γιατί μέσα στο 99% υπάρχουν μπάτσοι, φασίστες, υπάρχει μια μεσαία τάξη που συνεργάζεται εύκολα με τα αφεντικά κι έχει μια καλή ποιότητα ζωής. Αυτοί που παλεύουμε για έναν άλλο κόσμο δεν είμαστε και τόσο πολλοί. Αυτό είναι μύθος. Μπορεί να αποτελούμε μια πλειοψηφία αυτοί που το θέλουμε, αλλά σίγουρα δεν είμαστε το 99%.

Για να τελειώσουμε αυτό το θέμα, θέλαμε μέσα στην άνοιξη του 2019 να γίνουν πιο πολιτικοποιημένοι οι άνθρωποι δίπλα στους οποίους παλεύουμε. Προσπαθήσαμε να δημιουργήσουμε δομές “λαϊκής εκπαίδευσης”, κάναμε προβολές. Για παράδειγμα, το σύνθημα “Να μη ζήσουμε σα δούλοι” το έχουν χρησιμοποιήσει τα Κίτρινα Γιλέκα 2-3 φορές σαν κάλεσμα. Και το “Αγωνίζομαι, άρα

υπάρχω” το έχουν χρησιμοποιήσει σα σύνθημα και τώρα, στις 17 Νοέμβρη θα γίνουν προβολές των ταινιών μας.

Πέρα από αυτά, οι εκλογές της άνοιξης έχουν δημιουργήσει διάσπαση μέσα στο κίνημα. Εκείνη την περίοδο το κίνημα έχασε την έντασή του. Οι εκλογές είναι ο μεγαλύτερος εχθρός του κοινωνικού κινήματος. Γι’ αυτό κάθε φορά που φοβάται η εξουσία, καλεί εκλογές. Γι’ αυτό ο Ντε Γκωλ το Μάιο του ’68 τι έκανε; Κάλεσε εκλογές μέσα σε 3 βδομάδες. Έτσι ο κόσμος άρχισε να ασχολείται με αυτό και να μπλέκει σε εσωτερικούς τσακωμούς και το κίνημα αποδυναμώθηκε. Το ίδιο έγινε και με το Ρωμανό το Δεκέμβριο του ’14. Ο Σαμαράς θα μπορούσε να μείνει στην κυβέρνηση άλλα δύο χρόνια σχεδόν, αλλά τελικά κάλεσε εκλογές και “ηρέμησε τα πνεύματα”. Τουλάχιστον έτσι το έζησα εγώ εδώ στην Ελλάδα. Το ίδιο έγινε και στη Γαλλία. Υπήρχε μια αφίσα με κάτι πρόβατα που έλεγε “Επιστροφή στην κανονικότητα”. Η εξουσία χρησιμοποίησε τις εκλογές για να σπάσει το κίνημα, μετά ήρθε το καλοκαίρι και τώρα περιμένουμε να δούμε μέχρι που μπορεί να φτάσει το κίνημα και πόση ένταση μπορεί να έχει. Έχουμε ένα ραντεβού 16 Νοέμβρη, που πέφτει Σάββατο για τα “γενέθλια” και ένα στις 5 Δεκέμβρη που είναι η Γενική Απεργία στη Γαλλία.

Το επόμενο μέρος της συζήτησης θα δημοσιευθεί αύριο.